

BILTEN-GLASNIK-ŽIVILSKEGA KOMBINATA-ŽITO

LJUBLJANA, MAJ 1975

LETO IX — 5

Združevanje organizacij združenega dela kmetijstva, živilske industrije in trgovine v SOZD

Nova ustava, kakor tudi sklepi kongresov ZKJ in ZKS nas usmerjajo v iskanje novih samoupravnih oblik povezovanja združenega dela v gospodarstvu, k organiziranosti, ki naj omogoči ustreznejše vključevanje vseh pridelovalcev, predelovalcev, posredovalcev in potrošnikov v proces reprodukcije. Pričujoče gradivo je v obliki osnutka podana iniciativa sedmih organizacij združenega dela, ki naj vodi k izoblikovanju predloga stališča, kot osnove za izdelavo ustreznih samoupravnih dogovorov in sporazumov med TOZD kmetijstva, živilske industrije in trgovine. Zato naj bo gradivo dopolnjeno v razpravah v TOZD omenjenih dejavnosti in v razpravah v družbeno političnih organizacijah, da bodo izhodišča jasnejša in osnove za sporazumevanje trdnije.

Namen te informacije je v tem, da se na osnovi le-te odločijo še drugi kolektivi za skupno oblikovanje SOZD. Akcijo za izdelavo programov in potrebnih dokumentov ter sporazumov bi pričeli s 1. junijem tako da bi do ustanovitve SOZD lahko prišlo s 1. 1. 1976. Organizacije, ki bi se kasneje odločile (po 1. 6.) za združevanje, bi lahko vključili v drugi fazi.

Snujoča se integracija je popolnoma odprta, vendar so na osnovi te informacije še posebej vabljeni k razgovorom naslednje organizacije:

KZ Cerknica, KZ Stična, KZ Trebnje, KZ Novo mesto, KZ Črnomelj, KZ Metlika, KZ Ribnica, KZ Litija, KZ Žužemberk, KZ Kranj, Črevarna, Slovenija — sadje, Gruda, trgovske organizacije združene v ABC in druge organizacije s področja prehranske dejavnosti npr. organizacije združene v HP in druge.

1. UDELEŽENCI DOGOVARJANJA

1. V iniciativni fazi oblikovanja novih odnosov med kmetijstvom, živilsko industrijo in trgovino na področju prehrane sodeluje 7 organizacij združenega dela: Agrokombinat Krško, Ljubljanske mlekarne, Žito Ljubljana, Eta Kamnik, Dana-Mirna, Sadje — zelenjava, Mercator.

2. Eta, Dana in Sadje — zelenjava so organizirane kot enovite delovne organizacije, ostale organizacije pa sestavlja 52 TOZD. Delavci, ki združujejo dela in sredstva v teh organizacijah, se ukvarjajo skoraj z vsemi dejavnostmi, ki bi jih kazalo tesneje med seboj povezati za dosego z ustavo zadanih ciljev. Pri tem omenjene organizacije nastopajo kot iniciatorji povezovanja in ne kot edini nosilci teh dejavnosti.

3. Obseg proizvodnje oziroma storitev po osnovnih dejavnostih: Proizvodno sodelovanje s kmeti vključuje organizirano pridelovanje kot plasman 16 milij. lit. mleka, govedi 3460 t, piščancev 732 t, jajc (10 milij. kom), kot tudi sadja (280 t), grozdja (1200 t), jagodičevja 180 t, pše-

nice 55 t in krompirja 1300 ton. Z vključitvijo ostalih omenjenih KZ bi se obseg bistveno povečal.

— Družbena kmetijska proizvodnja (AK Krško in Lj. mlekarne) zagotavlja v poljedelstvu proizvodnjo preko 2000 ton pšenice, koruze, ječmena, v sadjarstvu 5000 ton jabolk, hrušk, breskev, ribeza in predelava 4000 ton grozdja na področju živinoreje pa 6 milij. litrov mleka, 550 ton govedi, 725 ton prašičev in 250 ton piščancev.

— Mlinsko pekarski kompleks Žito obsega predelavo 61500 ton žitaric, proizvodnjo 4000 ton testenin in 38.500 ton kruha ter peciva, kar predstavlja preko ene tretjine potrošnje v Sloveniji.

— Konditorstvo Žito obsega proizvodnjo bonbonov, čokolade, žvečilne gume in slaščičarskih izdelkov. S proizvodnjo preko 8000 ton se vključuje v celotno jugoslovansko tržišče in krije skoro 12% potreb.

— Predelava mleka v Ljubljani, Novem Sadu, Zemunu, Šmarju pri Jelšah, Stični, Velikih Laščah in Kočevju presega 120 milij. litrov in zagotavlja oskrbo jugoslovanskega tržišča s pasteriziranim, sterilnim

mlekom in napitki, jogurtom, smetano, mlečnim sladoledom, mehki siri in poltrdimi siri.

Klavniške kapacitete in predelava mesa je lokacijsko razdrobljena na Ljubljano, Skofjo Loko, Jesenice, Krško, Tržič, Tolmin, zagotavlja pa oskrbo s 16.656 ton mesa in 8100 ton izdelkov letno.

Proizvodnja alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter predelava sadja obsega proizvodnjo 32.600 hl žganih pijač, 31.200 hl osvežilnih penečih brezalkoholnih pijač, 68.420 sadnih sokov, kakor tudi proizvodnjo koncentratov, baz, past, arom, esenc in destilatov (2000 ton). Potrošno po-

dročje je celotna Jugoslavija.

Predelava zelenjave vključuje preko 6000 ton izdelkov od gorčice, vložnih vrtnin, gozdnih sadežev in zelenjavnih konzerv z mesnimi dodatki. Tržišče ni omejeno zgolj na Slovenijo.

Nadaljevanje na 2. str.

Po poteh tovarištva in spominov

Po običajni poti v običajnem času in na običajen način je tudi letos prišla pomlad. In vendar, ali ni bila vseeno nekoliko bolj vesela, bolj praznična? Res, to leto ni bila čisto običajna pomlad. Še posebej je bila ovenčana s spomini na pomlad 1945, ko so se utrujeni, lačni in trpečni narodi osvobodili izpod fašističnega škornja.

Potonilo je v zgodovino 30 let. 30 naših delovnih, svobodnih let v svobodni domovini. To so bila tudi težka leta obnove, graditve porušene domovine, leta uveljavljanja novih družbenih odnosov, utrjevanja samoupravnega socializma.

Po vsej Jugoslaviji smo proslavili spomin na preteklost, ki je hkrati zagotovilo in obluba za naš nadaljnji razvoj, obveza, da bomo zvesto čuvali pri-

dobitve revolucije. Naši kraji so si nadeli prazničen videz, naši občani so s ponosom slavili veliko obletnico.

Še posebej lepa je bila v majskih prazničnih dneh Ljubljana, mesto-heroj. Prazno je sprejela borce, stare partizane, politične voditelje, ljudi z aktivno odgovornostjo na vseh področjih družbenega življenja, delavce, vojake, šolarje, toliko mladih. Tako kot pred tremi desetletji se je tudi zdaj zgrnilo v središče Ljubljane stotisoč ljudi in vendar je čisto drugače. Takrat nas je prevzemala jasna misel, da

Nadaljevanje na 3. str.

Bratje, podajmo si roke...

Združevanje organizacij združenega dela kmetijstva, živilske

Nadaljevanje s 1. str.

Grosistična trgovina s sadjem in zelenjavo ima osnovo v hladilniških kapacitetah za 1700 ton in skladiščih za 9000 ton v Ljubljani. Pri tej dejavnosti gre za pripravo in plasiranje 8.442 ton zelenjave, 6166 ton domačega sadja in 6162 ton južnega sadja.

— Grosistična trgovina se pojavlja tako pri Mercatorju kot pri Ljubljanskim mlekararnam kot tudi pri Žitu, kjer gre za plasman proizvodov drugih proizvajalcev. Poleg te dejavnosti imajo proizvodne OZD sorazmerno močno razvite službe prodaje lastnih proizvodov s konsignacijskimi skladišči zlasti izven SRS, s številnimi trgovskimi potniki in s prevoznim parkom, ki šteje 420 vozil s skupno nosilnostjo preko 1780 ton.

— Maloprodajno mrežo zasledimo pri petih OZD (AK Krško, Žito, Lj. mlekarne, Sadje — zelenjava, Mercator), pri čemer gre za 760 prodajnih lokalov in to vse od blagovnic do posameznih kioskov. Na živila odpade od 60—65 % prometa teh trgovin.

— Na področju strokovnih funkcij je organiziranost zelo različna. Tako imajo nekatere OZD del nosilcev poslovnih funkcij organiziranih kot TOZD (Marketing, Investa), del pa kot Skupne službe. Posamezne funkcije se v večji ali manjši meri opravljajo na nivoju TOZD oz. delovne organizacije. Posebnega pomena so porajajoče se službe za AOP, organizacijo in razvoj, ki jim bo tudi v bodoče potrebno posvetiti vso pozornost v DO kot na nivoju SOZD.

5. Vse omenjene OZD poslujejo na enotnem jugoslovanskem tržišču. Oskrba s surovinami je le delno zagotovljena na področju SRS, tako s krmnimi rastlinami, sadjem, zelenjavo, pšenico, živino. Večji del potrebnih surovin kot tudi trgovskega blaga pa zagotavljajo ostala jugoslovanska področja (zelenjava, sadje, žitarice, sladkor, živila).

Predelovalne kapacitete so razmeščene v prostoru od Jesenice preko Ljubljanske kotline, Dolenjske do Krškega. V drugih republikah pa v Novem Sadu (Mlekara) in Beogradu (Zemunska mlekarja).

Poleg teh predelovalnih kapacitet imajo organizacije razvito poslovno sodelovanje s partnerji, ki jim jih nudijo konsignacijska skladišča, Ljubljanske mlekarne pa imajo lastno mrežo skladišč (Zagreb, Rijeka, Split, Sarajevo, Beograd, Novi Sad, Osijek).

Vse OZD nastopajo s svojimi prodajnimi organizacijami na jugoslovan-

skem tržišču, kjer obstaja možnost združenega nastopa.

6. Stanje kapacitet in razvojni program: OZD se nahajajo v fazi realizacije razvojnih programov za obdobje 1971—1975. Realizacija teh programov je bistveno odvisna od pogojev poslovanja, ki so se pa v kmetijstvu kot tudi v živilski predelovalni industriji in trgovini v živili v zadnjih dveh letih poslabšali. OZD razpolagajo z interesantnimi posameznimi programi za investiranje v kapacitete, ki bi odpravile ozka grla, omogočile boljše in večjo izrabo domačih surovin. K izdelavi planov za obdobje 1976—1980 pristopajo OZD za sedaj še posamezno. Ob tem pa se že postavlja zahteva po skupni celoviti analizi in usmeritvi razvoja prehranbenega kompleksa. Za takšno delo pa OZD manjkajo skupne strokovne službe, ki bi obenem zagotovile ustrežnejšo povezavo z raziskovalnimi in znanstvenimi institucijami.

II. CILJI ZDRUŽEVANJA

Z združevanjem v SOZD želijo delavci doseči predvsem naslednje cilje:

1. Samoupravno organiziranost v skladu z novo ustavo, ki naj zagotavlja na področju živilstva čimvečje obvladovanje procesa družbene reprodukcije

jektov. Za organiziran nastop v vseh fazah družbene reprodukcije se bodo ustrezno samoupravno povezali, upoštevaje načela branžne povezave (racionalna organizacija dela, delitev dela, razvoj, specializacija), kot tudi načela teritorialne povezave (zadovoljevanje skupnih, kolektivnih potreb). Ob taki povezavi žele sicer ob upoštevanju tržnih načel zagotoviti največjo možno izključitev negativnih efektov tržnega sistema oziroma zagotoviti na osnovi večstopenjske solidarnosti premagovanje rizika v prehranbeni dejavnosti. Istočasno teže za takšno organiziranostjo, ki naj omogoči dogovarjanje o delitvi dela z drugimi pridelovalci surovin, predelovalci in trgovci v jugoslovanskem prostoru, ki naj zagotovi ustrezno diverzifikacijo proizvodnje in širino asortimana za čimboljše zadovoljevanje potreb in želja potrošnikov, ki jih je potrebno tudi vključiti v dogovarjanje.

2. Povezavo primarne kmetijske proizvodnje, tako zasebne kot družbene, s predelavo in trgovino. Primarno kmetijsko proizvodnjo na območju travniškega predela Slovenije, kjer je osnovna proizvodnja govedoreja, je potrebno po eni strani čimbolj medsebojno povezati, po drugi strani pa čimbolj povezati s predelovalno industrijo, kar bo omogočilo racional-

najbolj učinkovite tehnologije niti pri razvijanju velike družbene proizvodnje, niti pri razvijanju zasebne kmečke proizvodnje. Z večjo koncentracijo primarne kmetijske proizvodnje na območju travniškega predela Slovenije, kjer so tehnološki in ekonomski pogoji v glavnem enaki, bo s skupnimi močmi (kadri, sredstva) nepri- merno lažje uveljavljati produktivnejšo proizvodnjo in hitrejši razvoj kmetijstva. Velika prednost povezave primarne kmetijske proizvodnje s predelavo pa je zlasti v tem, da se s to povezavo primarna kmetijska proizvodnja v celoti razvija v skladu s potrebami predelovalnih kapacitet in tržnimi potrebami, kar zagotavlja sigurnejšo oskrbo s surovinami. Sigurnost v odkupu in nabavi surovin pa bo omogočala večjo specializacijo predvsem v zasebni kmetijski proizvodnji kot tudi v družbeni kmetijski proizvodnji in predelavi. Osnovni cilj združevanja, to je večja specializacija proizvodnje, uveljavljanje najsodobnejše tehnologije ter razvijanje proizvodnje v skladu s tržnimi potrebami bo vsekakor omogočilo bistveno povečanje produktivnosti delovnih organizacij v okviru združenega podjetja.

3. Večjo povezanost živilske predelovalne industrije, za katero je značilna sorazmerno zelo nizka

(gotova jedila) ter čimbolj kvaliteten in raznovrsten asortiment. Uspešno uveljavljanje naše živilske predelave na tem področju zahteva po eni strani večjo povezanost živilske industrije v okviru posameznih branž (mlekarne, predelava mesa, mlinska in pekarska industrija, konditorstvo, predelava sadja in zelenjave, maščob itd.), na drugi strani pa tudi večjo povezanost med živilskimi branžami. Povezovanje živilske predelave bo prav tako omogočilo večjo specializacijo med proizvodnimi obrati, uveljavljanje racionalnejšega skupnega distribuiranja izdelkov ter koncentracijo sil in kadrov pri razvijanju novih proizvodov, tehnologije ter organizacije.

4. Večjo racionalnost na področju prodaje in distribucije prehranbenih proizvodov, upoštevaje delitev dela med proizvajalci v predlagani SOZD in TOZD izven SOZD in delitev dela med službami za plasman v proizvodnih TOZD ter DO, ki v SOZD opravljajo grosistično dejavnost. Gre za dolgoročnejši cilj optimizacije stroškov od proizvodnje do potrošnika ob istočasni zagotovitvi najustrežnejšega asortimenta, kakor tudi za organiziran aktiven nastop na jugoslovanskem tržišču, ki naj zagotovi optimalizacijo proizvodnih stroškov (optimalizacija izrabe kapacitet).

Prav distribucija živil pa postaja vse zahtevnejše področje udejstvovanja živilske proizvodnje in trgovine. Povečevanje asortimenta, kvalitete izdelkov in zlasti povečanje stopnje priprave živil za potrošnika, zahteva nove rešitve v distribuciji, ki so predvsem vezane na sodobna skladišča, hladilni prostor, sodoben transportni park, paletizacijo, primeren prodajni prostor, opremljen z vitrinami in drugimi potrebnimi sredstvi za moderno oskrbo potrošnika. Ker se s specializacijo in razširitvijo asortimenta tržni prostor širi, sodobna distribucijska sredstva pa so zelo draga, je neracionalno, da se samo ena branža z nekaj proizvodi vključuje na ves razpoložljivi tržni prostor. S povezovanjem različnih živilskih branž, kjer je tehnologija distribucije podobna, se lahko širi tržni prostor in s tem bolje izkoriščajo predelovalne kapacitete, racionalizirajo se stroški distribucije ter se bolje izkoriščajo vložena sredstva. Na ta način se lahko tudi kompleksnejše ugotavljajo bodoče tržne potrebe ter usmerja proizvodnja v skladu z racionalnimi tržnimi zahtevami (marketing koncepta) ter tako povečuje medsebojni vpliv in povezanost proizvodnje in trgovine.

Predstavniki OZD, ki se povezujejo v SOZD, na enem prvih sestankov

v skladu z zastavljenimi cilji in programi vseh delavcev s tega področja in v skladu s potrebami potrošnikov. Za skupno obvladovanje procesa družbene reprodukcije se bodo udeleženci dogovorili za specializacijo na osnovi delitve dela, združevali sredstva za izvedbo obsežnejših investicijskih projektov, kakor tudi za hitrejšo realizacijo posameznih pro-

nejše iskanje in uveljavljanje optimalnih tehnoloških in organizacijskih rešitev ter razvoj teh dejavnosti v skladu z razvojem predelovalnih kapacitet in potreb trga. Trenutno je primarna kmetijska proizvodnja še vedno precej razdrobljena, tako da nobena obstoječa organizacija ni sposobna proučevati, razvijati in uveljavljati najsodobnejše in ekonomsko

stopnja povezanosti. V svetu dosega koncentracija živilske industrije izredno visoko stopnjo, da so nekatere živilske kompanije med največjimi na svetu. Zato je tudi razumljivo, da dosega razvoj živilske predelave v razvitejših državah izreden razmah s številnimi novimi proizvodi s tendenco, da se industrijsko pripravlja za trg s čimvišjo fazo priprave

industrije in trgovine v SOZD

5. Racionalizacija maloprodajne dejavnosti, tako v pogledu oskrbljenosti, širine asortimenta kot tudi specializacije zlasti tam, kjer se oskrbna področja prekrivajo in je možna segmentacija potrošnikov, bolj organizirano širjenje maloprodajnih lokalov in racionalizacija dostave, kakor tudi racionalizacija na področju vodenja oziroma organizacije, kjer težimo na teritorialno zaokrožitev TOZD.

6. Racionalno oblikovanje in učinkovitejši razvoj dejavnosti, ki so skupnega pomena in lahko bistveno pripomorejo k obvladanju in razvoju posameznih funkcij v reprodukcijskem procesu. Gre za dejavnosti, ki zahtevajo vrhunski strokovni kader, ki na nivoju TOZD ali DO ni vedno racionalno izkoriščen oziroma take dejavnosti danes skoro ne obstajajo pri delovnih organizacijah ali pa le pri večjih.

Raziskovalna dejavnost na celotnem prehranbenem področju, od raziskav potrošnih navad, marketinga do tehnoloških pridobitev vključno z usmerjanjem razvojnih oddelkov v delovnih organizacijah in ekonomska obdelava razvojnih možnosti, je že ena od takšnih dejavnosti. Projevanje tehnoloških in organizacijskih problemov, skupno projektiranje, postavitev inženiring službe prav tako pripomorejo k racionalizaciji poslovanja. Pospeševanje informatike s skupnim razvijanjem avtomatske obdelave podatkov in skupnim koriščenjem računalniških zmogljivosti prav tako sodi med skupne dejavnosti. Nastop in razvoj na zunanjetrgovinskem področju zahteva koncentracijo kadrov. Za funkcijo financiranja poslovnega procesa kot tudi financiranja investicijske dejavnosti bi bilo potrebno organizirati interno banko.

Na področju trgovske dejavnosti, ki vključuje neprehrambeno blago, je potrebno zagotoviti povezovanje s proizvajalci teh proizvodov v smislu ugotavljanja dohodka iz posameznih linij med trgovino in proizvodnimi OZD, kakor tudi zagotoviti vpliv potrošnikov na razvoj tovrstne proizvodnje. Specifičnost predstavlja tu relativno majhen delež posameznega proizvajalca, saj ne presega 2% v celotnem dohodku.

III. PREDVIDENA ORGANIZACIJA IN ODNOSI

Pri organizaciji nove postavljene organizacije se izhajajo iz tako organiziranih in opremljenih TOZD, da so te operativno povsem usposobljene, medtem ko se za zagotavljanje taktične in strateške usklajenosti razvoja povezujejo

v branžne delovne organizacije, le-te pa v SOZD. Pri iskanju učinkovitejših organizacijskih oblik reorganizacije obstoječih delovnih organizacij ne bi smela biti ovira. Sprejemljiva je postopna razvojna transformacija nekaterih organizacijskih oblik, vendar na osnovi vnaprej sporazumno sprejetih ciljev. Pri oblikovanju novih DO nastopajo TOZD oziroma delovne organizacije kot enakopravni soustanoviteli, ne pa kot nosilci branže, katerim bi se druge TOZD oziroma delovne organizacije morale priključevati.

Osnove bodoče organizacije in odnosov so naslednje:

1. Delovne organizacije se bodo formirale po branžnem principu. Izoblikovati bi bilo potrebno zlasti naslednje branžne organizacije, ki bi jih osnovale TOZD in DO iz iniciativne grupe, kot tudi ostale OZD, ki bi pristopili k SOZD:

— proizvodno sodelovanje s kmeti (povezava kmetijskih zadrug in TOZD za kooperacijo),

— družbena kmetijska proizvodnja (Ljubljanske mlekarne, AK Krško, TOZD Posestva Ljubljana, TOZD Posestvo in mešalnica močnih krmil Škofja Loka),

— mlinška in pekarska industrija (Žito TOZD Mlini, TOZD Pekarna Ljubljana, TOZD Pekarna Dolenjska, TOZD Pekarna Kranj, TOZD Triglav),

— konditorstvo (ŽITO TOZD Imperial, TOZD Šumi, TOZD Gorenjka, TOZD Triglav) (varianta mlinsko-pekarska dejavnost in konditorstvo ostane ena delovna organizacija),

— predelava mleka (Ljubljanske mlekarne, TOZD Mlekarna Ljubljana, TOZD Mlekarna Novi Sad, TOZD Mlekarna Zemun, TOZD Marketing Novi Sad, TOZD Marketing Ljubljana),

— predelava mesa (Lj. mlekarne: TOZD Mesoizdelki Škofja Loka, TOZD Klavnica Tolmin, TOZD Klavnica Jesenice, Mercator TOZD TMI),

— proizvodnja alkoholnih in brezalkoholnih pijač in predelava sadja (Dana-Mirna),

— predelava zelenjave in sadja (Eta, Belsad),

— trgovina z ustrezno grosistično dejavnostjo, s skladišči in maloprodajo, priprava blaga za prodajo,

— Mercator brez TOZD TMI in TOZD Investa, Sadje-zelenjava, ŽITO TOZD Maloprodaja, Ljubljanske mlekarne TOZD Trgovina,

— zunanjetrgovinska organizacija (Gruda ali Slovenija-sadje). Če bi se vključili obe organizaciji,

bi ena ostala specializirana kot sedaj, druga pa bi poleg svoje specializacije s priključitvijo kadrov iz sedanjih izvozno-uvoznih oddelkov pri Žitu, Mlekarnah in Mercatorju opravljala zunanjetrgovinske posle vseh združenih organizacij z najširšo registracijo.

S temi branžami so zajeta vsa glavna področja živilske proizvodnje. TOZD v okviru posameznih branž se bodo čimbolj specializirale in skupno razvijale svoje branžno področje. Temu primerno bodo DO razvile tudi posamezne skupne branžne službe.

Kot specifičnost se v prvi fazi zadržita prodajna in distribucijska dejavnost pri proizvodnih DO za njihove proizvode in dopolnilni asortiment, ki to proizvodnjo zaokroža. Prav tako bi grosistično dejavnost zadržali nekateri trgovski TOZD na področju Štajerske, Dolenjske in Gorenjske v obsegu, ki ustreza vlogi teh TOZD v regiji, kjer poslujejo, in z možnostjo dogovora o eventualni specializaciji. Ostalo distribucijsko dejavnost z najširšim blagovnim asortimentom bi opravljala TOZD v okviru trgovske organizacije, in sicer s specializiranimi oddelki za posamezne bla-

govne grupe z dvojno funkcijo:

— grosistična oskrba organizacij v sestavi SOZD,

— grosistična oskrba drugih organizacij izven sestave SOZD v Sloveniji in Istri.

Za distribucijsko oskrbo in potniško mrežo na teritoriju vse Jugoslavije v okviru asortimenta proizvodnih organizacij, združenih v SOZD, se bo potrebno odločiti o tem, ali to organizira vsaka proizvodna organizacija sama ali pa se za skupne potrebe vseh organizira posebna organizacija, ki bi združila sedaj obstoječe službe, skladišča (zlasti izven SR Slovenije), potnike in prevozniki park. Takoj pa se oblikuje koordinacijsko telo, ki usklajuje nastop na tržišču in prouči možnosti racionalnejšega nastopa vključno z ustrezno reorganizacijo tovrstnih dejavnosti na daljšo dobo.

2. Trgovina z ustrezno grosistično dejavnostjo, s skladišči, pripravo blaga za prodajo in maloprodajo se organizira kot enotna DO, z nekaterimi izjemami, ki se nanašajo na kmetijske zadruge in na specializirano trgovino posameznih proizvajalcev, združenih v SOZD. Težiti bi bilo treba k temu, da bi dosegli bolj racionalno organiziranost

trgovskih TOZD in njihovo tesnejšo povezanost s potrošniki, z organi krajevnih skupnosti in občin, in sicer na ta način, da bi se TOZD maloprodaje oblikovale na teritoriju posameznih občin ali širših medobčinskih območjih, ki predstavljajo glede na geografsko-transportne in druge preskrbovalne pogoje zaokroženo celoto. To pomeni, da bi se prizadete trgovske TOZD, ki imajo prodajalne splošnega tipa in se sedaj teritorialno prekrivajo, dogovorile o medsebojnem prevzemu oz. prenosu trgovin. Izjema naj bi veljala le za specializirane trgovine, ki bi se organizirale kot TOZD ne glede na teritorij (npr. specializirane prodajalne sadja in zelenjave, če bi se vključile v integracijo tudi določene organizacije iz ABC, bi to veljalo za delikatesne trgovine, drogerije, manufakture, prodajalne kemičnih izdelkov itd.).

Sledeč tem načelom, bi morali izvesti določeno reorganizacijo pri Mercatorju, kjer gre za ekonomsko neutemeljeno teritorialno prekrivanje. Prav tako bi se trgovine, organizirane v TOZD Maloprodaja Žito in TOZD Trgovina ljubljanskih mlekar,

Nadaljevanje na 4. str.

Po poteh tovarštva in spominov

Nadaljevanje s 1. str.

smo si priborili mir in je vse pred nami, zdaj pa moramo vse sile usmeriti v to, da ta mir ohranimo, naš socialistični mir moramo ubraniti pred vsimi nevarnostmi. V zdravih, sproščenih in veselih obrazih je največje poročilo, da bomo uspeli. Poklonili smo se spominu na slavno preteklost. 9. maja smo odkrili spomenik narodnemu heroju Francu Rozmanu Stanetu. 10. maja je tovariš Sergej Kraigher, predsednik predsedstva Slovenije pozval k odkritju veličastnega spomenika revoluciji.

Vse dopoldne so se na novi Trg revolucije zgrinjale množice ljudi, večinoma udeležencev pohoda po poteh tovarštva in spominov. Še nikoli nas ni šlo toliko po tej poti. Strnili smo dragocen prstan okrog herojskega mesta, prstan, ki so ga sklenile delovne roke vseh rodov.

Kot doslej smo se člani kolektiva Žita tudi letos udeležili pohoda tovarštva in spominov in tudi naša udeležba je bila rekordna. 180 nas je s pesmijo prispelo do cilja, kjer smo prisostvovali osrednji proslavi na Trgu revolucije.

V spominih na pomlad pred 30 leti

Združevanje organizacij združenega dela kmetijstva, živilske industrije in trgovine v SOZD

Nadaljevanje s 3. str.

vključile v ustrezne trgovske TOZD po teritorialnem načelu, če pa so ozko specializirane na pretežni asortiment proizvajalcev, bi ostale v sestavi ustreznih proizvodnih DO (pekarne, mesnice, industrijske prodajalne).

Glede na krajevne potrebe bi morali širiti mrežo specializiranih trgovin, med drugim tudi tako, da bi določene lokale, ki so sedaj v sestavi splošno trgovskih TOZD, prevzele specializirane TOZD (Sadje-zelenjava, Delikatesa in podobne), da bi tako dosegli širši asortiment in večjo kvaliteto ponudbe.

Novo teritorialno organizacijo trgovine bi izvedli postopno. Na osnovi teritorialno enovite oskrbe trgovskih lokalov, ne glede na pripadnost TOZD, bi delavci v TOZD lahko začeli razmišljati in dogovarjati se glede bodoče organizacije. Osnovno vodilo pri tem so ekonomski efekti, ki jih je z racionalizacijo distribucije moč ustvariti in na katerih bi ustrezno participirali delavci vseh prizadetih TOZD.

3. Poleg branžnih delovnih organizacij predvidevamo izjemno oblikovanje teritorialnih — področnih — delovnih organizacij, ki bi združevale živilske dejavnosti na enem področju. Do takšne organizacijske oblike bi prišlo v primerih velike dislociranosti oziroma nerazvitosti posamezne dejavnosti, t. j., kjer se dejavnost odvija v obsegu, ki še nima pogojev za oblikovanje močne TOZD.

4. Nekatere specifičnosti, ki bi jih bilo treba upoštevati:

Kmetijske zadrage, ki imajo v svojem sestavu predelovalne obrate, bi te obrate lahko zadržale (predelava sadja, klavnice itd.), ne glede na branžni princip, vendar bi ti obrati po načelu organiziranja skupnosti TOZD ali skupnosti poslovnih enot obvezno sodelovali z ustrezno branžno organizacijo, zlasti glede razvojnih programov, delitve dela in specializacije.

— Kmetijske zadrage bi zadržale v svojem sestavu trgovske prodajalne, če to želijo, zlasti če gre za specializirane prodajalne ali pa za prodajalne s pretežno oskrbo kmetov z reprodukcijskim materialom. O tem bi se dogovarjale s področno trgovsko TOZD.

5. Za zagotovitev dogovorov o branžnem razvoju tudi pri organiziranju področnih delovnih organizacij se v branžne skupnosti poveže vse TOZD in obrate ene branže. Taka povezava pomeni, da posamezni obrati in TOZD v področnih DO koristijo za svoj razvoj strokovne službe, organizirane pri branžnih DO.

Za dogovarjanje na področju kolektivne, skupne in splošne porabe in za ustrezno povezavo z DPS se osnujejo teritorialne skupnosti vseh TOZD in SOZD na področju posamezne občinske skupščine ali pa regije. Preko samoupravnih organov take teritorialne skupnosti bi formalno odnose do občine, krajevne skupnosti in reševali probleme razvoja posameznih krajev.

6. Dejavnosti, ki so potrebne vsem TOZD oz. DO in imajo pogoje, da se oblikujejo v TOZD, bi v začetni fazi povezali v eno DO z možnostjo, da kas-

neje posamezne TOZD prarastejo v DO. Tu gre za TOZD, ki bi prevzeli proučevanje tržišča, koordinacije distribucije in prodaje izdelkov izven dostavnega območja delovnih organizacij, ekonomska obdelava najučinkovitejših razvojnih možnosti, programov in planov, izdelava elaboratov in projektov ter organizacija izvajanja novih investicij (inženiring), izvajanje in razvijanje avtomatske obdelave podatkov ter uvajanje sodobnih informacijskih — poslovnih sistemov v delovnih organizacijah. Te dejavno-

sti bi nova delovna organizacija izvajala za potrebe delovnih organizacij v okviru SOZD kot tudi za potrebe drugih delovnih organizacij. Na ta način se bosta lahko učinkovitost in racionalnost dela močno povečali. S posebnim samoupravnim sporazumom se bo zagotovilo, da bodo na upravljanje te delovne organizacije imeli določen vpliv vsi delavci SOZD in da se bo izvajala delitev dohodka, ustvarjenega v tej delovni organizaciji, med vse TOZD, ki so z njo poslovale v skladu z vlože-

sedanjih tovrstnih integracij, ki predstavljajo več ali manj seštevek prejšnjih delovnih organizacij brez bistvenih kvalitativnih premikov.

8. Funkcije in pristojnosti sestavljene organizacije še niso v celoti predvidene. V dosedanjih razpravah pa se je predvsem pojavljala težnja, da bi se na nivoju sestavljene organizacije usklajevala plani in razvoj posameznih dejavnosti in v ta namen tudi združevala določena sredstva, usklajevalo poslovanje med delovnimi organi-

TABELA I.

Zaposleni in poslovni uspeh v letu 1974

OZD	zaposleni	celotni dohodek v 000	amortizacija		ostanek bruto dohodka v 000
			minimalna v 000	pospešena v 000	
Agrokombinat Krško	336	146.739	3.170	854	3.630
Ljubljanske mlekarne	2.598	2.068.213	36.788	14.344	12.449
Žito	1.838	832.061	10.726	17.272	33.995
Eta	271	67.692	1.364	3.917	1.107
Dana	313	113.485	2.568	4.470	2.674
Sadje-zelenjava	340	156.107	1.886	738	2.115
Mercator	4.821	3.786.202	30.404	13.307	66.344
SKUPAJ	10.517	7.170.499	86.906	54.912	122.313

DEJAVNOSTI

Proizv. sad. s kmeti	327	191.410	1.446	34	1.360
Družb. kmet. proiz.	619	228.901	11.246	874	4.133
Mlinsko pek. dej.	816	490.609	6.036	9.720	15.557
Konditorstvo	495	184.950	2.787	4.491	14.307
Predelava mleka	1.009	1.223.814	21.269	11.860	18.163
Predelava mesa	847	591.129	6.675	986	2.146
Trgovina	4.824	3.324.417	25.092	12.874	61.016

nim prispevkom posamezne TOZD.

7. Skupne službe sestavljene organizacije ne bodo obsežne. To bo predvsem služba za pomoč organom upravljanja in vodstva sestavljene organizacije ter eventualno del finančne službe ter strokovne službe skupne interne banke. Kljub temu se računa, da bo SOZD čvrsta povezava delovnih organizacij s področja živilstva. To bo zagotavljal predvsem ekonomski interes TOZD, povezanih v branžnih delovnih organizacijah ter na ustavnih principih zasnovani ekonomski odnosi z novo delovno organizacijo, ki bo prevzela dejavnosti skupnega pomena za vse delovne organizacije v SOZD. S tem se razvijejo novi kvalitativni odnosi pri združevanju dela in sredstev na področju živilstva, kar je velik korak naprej v primerjavi z večino do-

zicijami in urejali medsebojni poslovni odnosi, usklajevala osnovna načela delitve dohodka in osebnih dohodkov, urejal postopek sanacij in način kritja eventualnih izgub v posameznih delovnih organizacijah in podobne zadeve skupnega pomena.

9. Nova sestavljena organizacija bo odprtega značaja, kar bo omogočilo nadaljnje integracijsko povezovanje v okviru branžnih in področnih delovnih organizacij, ki jo sestavljajo. Povezovanje z delovnimi organizacijami in TOZD izven sestavljene organizacije bo tudi omogočeno s formiranjem branžnih skupnosti TOZD (če bo prišlo do predlagane spremembe predpisov), kar bo predstavljalo nadaljnjo stimulacijo povezovanja dela in sredstev na živilskem področju.

Deset kilometrov sploh ni bilo dolgih

Delo v računskem centru

Minilo je leto in pol od instalacije računalnika v kombinatu Žito. V tem času je osebje RC prebrodilo začetne težave ter pripravilo nekaj prvih obdelav na računalniku.

Glede na srednjeročni načrt uvajanja obdelav podatkov na računalnik smo začeli z aplikacijo fakturiranja. Potrebovali smo šest mesecev za izdelavo vseh programov za računalnik za to obdelavo ter prav toliko časa za vpeljavo novega načina dela po vseh obratih. Tudi obrati so v tem času že prebrodili začetne težave (glede natančnosti pri izpolnjevanju vhodne dokumentacije). Še vedno pa se pojavljajo posamezni problemi zaradi nerednega dostavljanja dokumentacije za obdelavo (posebno to velja za dobavnice za pekarske izdelke). Videti je, da posamezniki, ki izpolnjujejo primarno dokumentacijo, ne morejo

razumeti, da avtomatska obdelava podatkov pomeni industrijsko predelavo podatkov, kjer vsaka izjema in nedržanje dogovorjenih rokov in načinov izpolnjevanja dokumentacije zadržuje obdelavo ne samo za posamezen obrat, pač pa za celotno dejavnost Žita.

Mesečno izdamo 15.000 računov, za kar potrebuje računalnik 120 ur dela. Za vnos podatkov iz dobavnic je potrebno mesečno zlučniti in verficirati 100.000 kartic (oziroma narediti ustrezno število vpisov na magnetni trak — 100.000 kartic je približno 0,5 m³ zavitkov kartic). Ker je za vnos podatkov v računalnik potreben človek, je to najbolj zamudni del celot-

ne obdelave. Na vnosu podatkov delajo trenutno štiri operaterke. Da zmorejo vse dokumente prenesti v računalniku razumljivo obliko (kartica ali magnetni trak), mora biti vhodna dokumentacija dobro pripravljena, za kar skrbi kontrolni oddelek. Pri tako velikem obsegu dela se dogajajo tudi napake, ki jih sam računalnik ne odkrije, vendar večino napak odkrijejo kontrolorji pri kontroli izhodnih dokumentov.

Fakturiranje poteka tekoče (tudi do 3 x dnevno). Če prihaja dokumentacija za obdelavo v enakomernih količinah jo lahko obdelamo v roku 1 — 2 dneh (za primer naj navedem zelo redno pošiljanje dobavnic za mehko pecivo, ki prihajajo tekoče — dnevno v zmernih količinah tako, da jih lahko ob-

delamo praviloma še isto noč). Problemi pa se pojavljajo zaradi neenakomernega dotoka dokumentacije za obdelavo. To je deloma posledica objektivnih razlogov (neenakomerni prodaje med mesecem, oddaljenost posameznih obratov ter slabih povezav z Ljubljano), še bolj pa subjektivnih faktorjev (ne ažurnost oseb, ki izpolnjujejo dokumente).

Večje zastoje pri rednem obdelovanju pa povzročajo tudi pogoste spremembe cen posameznih proizvodov ali celotnega asortimana posamezne dejavnosti.

Vsi podatki, ki se nahajajo na računih, se arhivirajo na magnetnih trakovih za mesečne prikaze prodaje z raznih vidikov. Celotna mesečna obdelava statistik prodaje temelji na sortiranju, grupiranju in združevanju teh podatkov.

Mesečni izpisi prodaje obsegajo za posamezno dejavnost od 15—20 različnih tabel, ki obsegajo od 10 do 300 listov. Za to delo potrebuje računalnik 60—80 ur neprekinjenega dela (za vse dejavnosti). Ti podatki služijo deloma nadaljnjemu knjiženju v blagovnem knjigovodstvu predvsem pa prodajni operativi.

V pripravi pa so programi za analitične preglede prodaje, ki bodo poleg tekoče prodaje posameznega meseca podajali še primerjavo s preteklimi obdobji in planskimi količinami. Šele s tem bo prodajna statistika zaokrožena.

Za izdelavo vseh programov (50—60) za mesečne preglede prodaje je bilo potrebno 6—8 mesecev dela dveh programerjev in organizatorja.

Kot naravno nadaljevanje fakturiranja se pojavlja obdelava saldakov kupcev (evidenca dolžni-

Nadaljevanje na 6. str.

S sveta ZK Žito

Svet ZK Žito se je sestel 14. maja 1975. Po sprejetem dnevnem redu in obravnavanju posameznih točk so člani Sveta ZK sklenili naslednje:

1. Sekretarji osnovnih organizacij ZK naj nemudoma skličejo sestanke, na katerih naj ocenijo delo vsakega člana ZK, kako se je vključil v družbeno politično delo. Po akcijskem programu so bili vsi člani zadolženi, da delajo v okolju, kjer žive in kjer so zaposleni. Na naslednji seji Sveta ZK bodo sekretarji podali poročila.

2. V roku enega meseca je treba v TOZD Pekarna Kranj sklicati ponoven sestanek, na katerem naj se analizirajo razmere po delovnem načrtu, ki je bil sprejet na prvem sestanku. Sestanku naj prisostvujejo tudi člani ZK in predstavniki sindikalne organizacije.

3. Združevanje podjetij v SOZD, kot je prikazano v pisni informaciji, je v Svetu ZK Žito to pobudo v celoti podpira. Informacijo in sklep bomo posredovali vsem osnovnim organizacijam ZK. Vsak posamezen član kolektiva lahko da svoje pripombe in mnenja.

4. Svet ZK se soglasno strinja, da glavni direktor Franc Puterle uveljavi svojo osebno upokožitev z ozirom na njegovo zdravstveno stanje in vse izpolnjene pogoje. Dolžnost glavnega direktorja opravlja do poteka mandatne dobe. Tovariša Puterla je treba razbremeniti določenih del, zaradi česar je potrebno v predpisnem postopku sistemizirati novo delovno mesto pomočnika glavnega

direktorja oziroma namestnika. Svet ZK Žito namreč ugotavlja, da je dosedanja obremenitev glavnega direktorja in njegovega namestnika prevelika.

Svet ZK predlaga, da se tovariša Staneta Aljančiča kot dolgoletnega uspešnega gospodarstvenika v kombinatu razreši z delovnega mesta direktorja finančno gospodarskega sektorja in da prevzame vodilno delovno mesto, ki ne bo vezano na finančne posledice.

Svet ZK tudi zadolžuje ustrezne organe kombinata za potrebno dolgoročno planiranje kadrovske politike v podjetju, pravilno štipendijsko politiko in več posluha za potrebe družbenega standarda. Pravilen odnos do kadrov, povezan s pravilno politiko nagrajevanja, bo v veliki meri odpravil preveliko fluktuacijo.

5. Za mlade komuniste in nova sindikalna in mladinska vodstva bo do 10. 6. 1975 organiziran seminar, katerega naj se udeležijo tudi tisti komunisti, ki so se podobnih seminarjev že udeležili po občinah.

Ideološka komisija pri Svetu ZK naj izdela program dela in organizira seminar.

6. Pripravi je treba predlog kandidatov za nove sekretarje osnovnih organizacij ZK, ker je sedanjim potekel mandat. Pri izbiri kandidatov naj sodeluje tudi kadrovska komisija pri Svetu ZK Žita.

Veselo in s pesmijo na ustih po poti tovarštva in spominov

Utrinki s parade zmage 1975 v Beogradu

V petek, 9. maja je bila v Beogradu parada zmage v čast 30-letnice osvoboditve izpod fašizma. Kot udeleženec te parade bi vam rad napisal nekaj o pripravah in treningih, da je parada uspela. Vaje slovenskega podešelon teritorialne obrambe v katerem sem bil jaz, so se začele že 16. aprila v Mariboru. Tam smo vsak dan vadili paradni korak, dopoldan in popoldan. Prvi teden smo vadili po zarisani stezi v večji meri samo določeno dolžino koraka, naslednji teden pa tudi pazili na ravnanje. Seveda je vse to vadila vsaka vrsta zase, nato po dve in dve in tako dalje, dokler nismo začeli s celotnim podešelonom. Drugi teden smo dobili tudi že glasbo, po kateri je bilo vse delo veliko lažje. Kot veste, je bilo v vsakem podešelonu tudi 12 deklet, ki so prav tako vadile praktično od jutra do večera paradni korak. Po popoldanskih vajah si je vsak želel samo postelje

DE». V taboru je bilo že nekaj drugih podešelonov teritorialne obrambe drugih republik in pa tudi že podešelsoni redne vojske. Vse so nas prav prijateljsko sprejeli in nas razdelili po šotorih, ki so bili že postavljeni. Čeprav smo bili utrujeni od dolge vožnje, vseeno nihče ni odšel počivat. Takoj smo začeli z urejanjem okolice šotorov, prav tako tudi še naslednje dni. Kaj kmalu je bilo vse naselje zelo lepo urejeno z raznimi napisi in parolami okoli šotorov in kluba. Vsak podešelson je imel svoj klub s TV sprejemnikom, tako smo ga imeli tudi mi, pred katerim smo iz kamna naredili Triglav pod njim pa še republiški grb. Okoli tega pa smo z zemljo naredili še celo Slovenijo. Mislim, da je bil naš tabor najlepše urejen.

Tudi v Beogradu smo imeli vaje dopoldan in popoldan in sicer že celotni republiški podešelson. Na cesti je bila postavljena

oceno 4,8, katere smo bili vsi izredno veseli.

Naslednji dan smo imeli prost, 7. maja pa je bila še zadnja preizkušnja. Tudi na tej generalki smo bili najboljši. Vendar smo bili že vsi malo živčno napeti, saj smo vedeli: še dva dni. In tako je prišel težko pričakovani dan, 9. maj. Vsi smo bili ponosni, da so prav nas izbrali za tako manifestacijo, 300 fantov in deklet izmed skoraj 3 milijonov Slovencev. Za vsakega izmed nas je bilo to še posebno priznanje.

Po paradi, smo se zopet vrnili še zadnjikrat v naše naselje, kjer sem spoznal mnogo prijateljev iz cele domovine. Po kosilu so se oglasili zvočniki in zaslišal se je glas komandanta parade generalpolkovnika Đoka Jovanića: »Drugovi! drugarice, učesnici PARADE POBEDE 75! Pohvaljujem vse podešelone teritorialne odbrane iz svih republika i pokrajina, kao i sve podešelone regularne vojske za vanredno zalaganje na ovoj paradi! Čestitam!«

Po takem kratkem sporočilu se je iz naselja zaslišal aplavz vseh nas, kajti bili smo srečni, da se je vse srečno končalo. Nato smo se poslovili od prijateljev in se z avtobusi odpeljali na postajo, od tam

pa naprej v Slovenijo. To je bilo le v kratkem opisano življenje udeležencev parade. Vsak dan, preživet v Mariboru, posebej pa še v Beogradu bi bil lahko roman. Toliko lepega smo doživeli, da se pozabi na hude trenutke, ki jih pa seveda ni bilo prav malo. Naj povem le to, da smo na teh pripravah prehodili 600 km, ali razdaljo med Ljubljano in Beogradom. Tisti, ki so že bili v vojski gotovo vedo kaj to pomeni, tisti, ki pa še niso bili, naj vprašajo prijatelja ali znanca.

Na »Paradi zmage 75« smo se dobro odrezali, to boste gotovo potrdili, če ste nas gledali preko TV ekrana.

Michel Tome

Delo v računskem centru

Nadaljevanje s 5. str.

kov). Po vsebini je ta obdelava veliko bolj zapletena kot izdelava računov na računalniku. Lažje pa jo je uvesti, ker je potrebno poučiti le ozek krog oseb o novem načinu dela. Za izdelavo vseh programov, potrebnih za spremljanje dolgov naših kupcev in izpisovanje raznih pregledov stanja dolžnikov, smo potrebovali 6–7 mesecev dela dveh programerjev in enega organizatorja. Za primerjavo naj navedem, da bi veljalo samo programiranje take obdelave od 30–40 starih milijonov. Saldakonti kupcev so tako formalizirani, da glede obdelave ni razlike med podjetji, zato je možno tudi kupiti cele obdelave. Celotna obdelava saldakov kupcev obsega od 40–50 programov. Za začetek se vrši obdelava mesečno, za kar potrebuje računalnik 50–60 ur dela.

Najhujši problem pri uvajanju evidence dolgov kupcev je vnos začetnega stanja v računalnik. Pod tem razumemo luknjanje ali vpisovanje na magnetni trak vse neplačane račune posameznega kupca. Najprikladnejši čas za ta prehod je ob začetku leta, kajti tedaj so dolgovi najnižji in stanje najbolj razčiščeno. To ogromno delo je bilo opravljeno v izredno kratkem času (20 dni za vpisovanje in kontrolo preko 30.000 neplačanih računov).

To delo je bilo potrebno opraviti poleg rednega dela v čim krajšem času, kajti s prehodom na računalniško obdelavo saldakov kupcev se je ukinila dosedanja ročna evidenca (ni bilo možno uvesti vzporednega dela na dosedanj in novi način, kot je to običajno pri tako zahtevnih obdelavah). V naslednjih dvajsetih dneh je bilo potrebno zajeti in obdelati vsa plačila za pretekle tri mesece. Tako smo uspeli v zadnjem hipu dokončati obdelave, kajti naslednji

dan je bil že zadnji rok za oddajo periodičnega obračuna v banko. Za knjiženje tromesečnih plačil ter za vnose vseh korektur je bilo potrebno dvanajstdnevno neprekinjeno delo računalnika.

Za primerjavo uspešnosti te obdelave naj navedem, da bo le obračun zamudnih obresti kupcem (ki je sestavni del te obdelave) letno povečal dohodke kombinata za 350–400 starih milijonov din, če se bodo izterjale samo od polovice dolžnikov.

Vzporedno z razvijanjem osnovnih obdelav smo pripravljali prenos statistike osebnih dohodkov, ki jo že štiri leta vrši Intertrade za naš računalnik. Potrebno je bilo izdelati 15–20 programov. S prenosom te obdelave na naš računalnik se bo povečala ažurnost teh podatkov (dosedaj je bilo potrebno čakati tudi po mesec dni na obdelavo).

Poleg te obdelave, ki že teče na računalniku (mesečno potrebuje računalnik 2–3 ure za izdelavo vseh tabel), je v zaključni fazi tudi obdelava »spremljanje normativne in dejanske porabe«. Rezultat te obdelave bo tedenski pregled razlik med dejansko in normativno porabo surovin in osnovnih materialov za konditorsko dejavnost po stroškovnih mestih. Celotna obdelava obsega 20 programov. Iz osnovnih podatkov pa bo možno dobiti kalkulacije proizvodov do direktnih stroškov pri vsaki spremembi cene materialov in surovin. Prav tako bodo osnovni podatki o recepturah in tehnoloških poteh potrebni pri izdelavi programov za letno planiranje optimalne količine proizvodnje (priprave za te obdelave bodo potekale vzporedno z osnovnimi obdelavami).

Delo v računskem centru poteka v treh izmenah, tako da je računalnik najbolje izkoriščen. V popoldanski in nočni izmeni se vršijo redne obdelave, v do-

poldanskem času pa preizkušanje novih obdelav. Stroji za vnos podatkov (luknjači, verificirka, vpisovalci na magnetni trak) se uporabljajo v dveh izmenah. Če upoštevamo relativno kratek čas uvajanja avtomatske obdelave podatkov v kombinat, smo lahko z zasedenostjo računalnika zadovoljni, ker troizmensko delo računalnika pomeni, da smo nabavili pravilne začetne zmogljivosti, ki ne stojijo neizkoriščene (kot je to pogosta praksa v mnogih podjetjih, ki nabavljajo računalnike).

Vendar s samimi rezultati dela ne smemo biti preveč zadovoljni, kajti vse dosedanje obdelave so le prenos ročnih obdelav na računalnik. Kajti v vseh dosedanjih obdelavah uporabljamo računalnik le kot stroj, ki hitro sešteva, grupira, sortira, izpisuje razne podatke. Računalnik pa pokaže svoje zmogljivosti šele, ko ga začnemo uporabljati za ugotavljanje optimalnih proizvodnih programov, optimalnih struktur surovin, analiz odstopanj od planskih in optimalnih struktur in količin itd.

Vse to pa je v programu za naslednje obdobje, kajti take obdelave zahtevajo mnogo več študijskega kot operativnega dela. Od operativnih obdelav, ki jih bo treba realizirati do konca leta, imamo v načrtu obračun osebnih dohodkov in evidence osnovnih sredstev. Za naslednje leto pa okvirni program določa pripravo programov za evidenco blaga po skladiščih, evidenco zaloga surovin in materialov ter obračun direktnih stroškov ter izpopolnjevanje sistema fakturiranja (za posamezne dejavnosti bomo zajemali že naročila in ne dobavnice). Torej stoji pred nami še veliko dela, predno bomo lahko dejali, da imamo kolikor toliko zakroženo avtomatsko obdelavo podatkov.

Ivan Vukman, dipl. oec.

Ne le naporno, bilo je tudi prijetno

in ničesar drugega, čeprav bi lahko šli v mesto. Vsi smo bili skoraj brez kondicije in nas je tak tempo popolnoma izčrpal.

Vaje v Mariboru so trajale do 24. aprila, ko smo se ob 21. uri odpravili z vlakom na končne priprave v Beograd.

V Beograd smo prispeli naslednji dan okoli 15. ure, kjer so nas že čakali avtobusi in nas odpeljali v tabor na Banjici, ki se je imenoval »BRATSTVO I JEDINSTVO DO POBE-

tudi miniatura tribuna, na kateri je stal komandant ešelon teritorialne obrambe. Na teh vajah smo se vsi trudili, kar se je najbolje videlo na okenah, ki so se z vsakim dnem dvigale. Vaje smo imeli do 5. maja, ko je bila že prava generalka. Na tej generalki smo se res potrudili, kolikor je bilo v naših močeh in uspeh je bil zaradi tega tudi lep. Kajti podešelson teritorialne obrambe SR Slovenije je na tej generalki dobil

Vloga mladinskega aktiva v Žitu

V obdobju od 1972 — 1975 je mladinski aktiv posamezno ali skupno z drugimi družbeno političnimi organizacijami reševal probleme, ki so se porajali na nivoju skupne organizacije ali v posameznih TOZD.

Zavedali smo se, da bo uspešnost delovanja aktiva odvisna tudi od informiranja, prav tako samoupravljanje. Informacije morajo biti pripravljene tako, da so vsem razumljive.

Sodelovali smo na vseh kadrovskih sestankih, ko smo evidentirali kandidate za posamezne samoupravne organe.

Na sestankih smo obravnavali predloge statuta, pravilnikov in dali svoje pripombe.

Zadali smo si nalogo, da bi v sodelovanju s socialno delavko rešili stanovanjski problem mladincem, ki živijo v najslabših razmerah. Izvedli smo anketo in ugotovili, da živijo mladinci iz TOZD Pekarne Ljubljana v sobah brez sanitarij, za te pa plačujejo še visoke najemnine. Zavzeli smo se za načelo, naj se reši najprej te mladince, in pa tiste prosilce, ki imajo manjše osebne dohodka. Strokovnjakom naj se nudijo pogoji nakupa takega stanovanja, ki jim pripada po pravilniku, sicer naj kupujejo ali gradijo stanovanja s svojimi sredstvi.

Od leta 1970 — 1975 so bila dodeljena stanovanja 8

organizaciji. Pri organiziranju smo se povezali še s Pivovarno Union in Slovenija vinom. Seminarji so bili v sejni sobi DSSS. Pri nas se je vpisalo 18 mladincev. Žal je v rednem roku opravila vse izpite samo ena mladinka. Mislim, da je sedaj opravljen samo del naloge, ker ni dovolj samo vpis v letnik in obiskovanje seminarjev, pač pa tudi opravljeni izpiti. Zato je naloga komisije za izobraževanje, da se poveže z vpisanimi kandidati in jim nudi vse, da čim prej opravijo vse potrebne izpite in si s tem zagotovijo pogoje za nadaljnje izobraževanje in pridobivanje kvalifikacije.

Sibka točka mladinskega aktiva je bila na področju družbeno političnega izobraževanja. Ni bilo organiziranih seminarjev za predsedstvo, ampak je posamezen član predsedstva obiskoval politično šolo na občinski konferenci ZSMS.

osnovnih organizacij uskladi in sestavi enotni program dela za leto 1975.

Iz prej enotnega mladinskega aktiva smo 6. maja 1975 ustanovili koordinacijsko konferenco ZSMS Žito za Smartinsko 154. KK ZSMS povezuje štiri osnovne organizacije in sicer:

OO ZSMS TOZD Mlini, OO ZSMS TOZD ŠUMI, OO ZSMS TOZD PEKARNE LJUBLJANA in OO ZSMS DSSS.

Namen KK je v usklajevanju, vodenju in usmerjanju akcij, ki so skupne vsem osnovnim organizacijam, kakor tudi, da so naše akcije enotnejše in bolj učinkovite. Izdelali smo tudi plan dela, oziroma bo-

lje smernice za naše delo. V prihodnjem obdobju se bomo zavzemali za večjo angažiranost in večjo aktivnost mladih, tako v vrstah ZSMS kot tudi v drugih družbeno političnih organizacijah in samoupravnih interesnih skupnostih, za poživitev kulturne dejavnosti, za večjo informiranost, dodatno šolanje, reševanje stanovanjske problematike mladih, rekreacije in športa, za skrbnejšo kadrovsko politiko, za krepitev ljudske obrambe, za negovanje borbenih tradicij itd.

Da pa bo delo uspešnejše potekalo, smo ustanovili 6 komisij, ki vsaka zajema svoje interesno področje (informiranje, kultura, šport, ...). Delo pa bo vseeno temeljilo na delu osnovnih organizacij, saj je bil naš namen, da z ustanovitvijo mladinskih organizacij po TOZD približamo vodstvo čim širšemu krogu mladih, oziroma ba-

zi, kot se temu pravi zadnjih nekaj let. Zavzemati se moramo za močne, aktivne in enotne osnovne organizacije, kajti le tako, bo možno izvesti zadani akcijski program.

Koordinacijsko konferenco sestavljajo vsi člani vseh štirih osnovnih organizacij ZSMS. Za učinkovitejše delo pa smo na volilni konferenci izvolili predsedstvo KK ZSMS, ki pa je sestavljena tako, da so v njej enotno zastopani interesi vseh osnovnih organizacij. S tem smo zagotovili učinkovito povezavo osnovnih organizacij, kakor tudi hitro in uspešno pretakanje informacij, usklajevanje akcij, programiranje akcij ipd.

Pričakujemo, da se bodo mladi v čimvečjem številu vključevali v naše vrste in s svojim delom doprinesli k večji učinkovitosti mladinske organizacije.

Uspehi in načrti mladinskega aktiva TOZD Imperial Krško

Mladinska organizacija je v Imperial Krško kljub precejšnji nezainteresiranosti v preteklem letu delovala uspešno. Aktivni so bili zlasti pri organizaciji proslave Prešernovega dne, pri proslavi dneva žena, v kateri je sodeloval pevski zbor DPD »Svobode« Brezance. Udeležili so se tudi treh pohodov: ob žici okupirane Ljubljane, pohoda na Bohor za Dan mladosti, pohoda XVII. divizije na Silovcu pri Sromljah in proslave domicila Gorjanskega bataljona v Črneči vasi nad Kostanjevico. Tudi športno so sodelovali pri izvajanju občinskih športnih iger. Kot vidimo je bilo lansko leto delo mladinskega aktiva Imperial uspešno. Kaj so pa načrti za letošnje leto?

Zaprosili smo predsednico mladinskega aktiva Rosvito Kuselj, da kaj več pove o celotni organizaciji. Težave so vsekakor predvsem pri organiziranju, nezainteresiranost in pomanjkanje časa. Večina mladincev nima obveznosti samo na delovnem mestu, temveč tudi doma na kmetiji. Za manjšo udeležbo na sestankih je vsekakor krivo tudi izmenično delo. Povezava našega mladinskega aktiva in sindikalne organizacije je vidna. Pomoč sindikalne organizacije je predvsem pri organiziranju in finančni pomoči. Cilj mladinskega aktiva je, da bi vzpodbu-

li vpis mladih k dopolnilnemu šolanju in da vsi dokončajo osemletko. Želeli bi zopet organizirati strokovno predavanje v sklopu z Delavsko univerzo, kakršno je bilo želansko leto. 35-urno predavanje o gospodarstvu, samoupravljanju in dohodku je bilo lepo obiskovano. V načrtu imamo, da izpopolnimo knjižnico in ustanovimo svoj knjižni klub. Športno kot kaže ne bomo mogli napredovati. Gradimo nove skladiščne prostore in je naše igrišče zasedeno. Kupili smo mizo za namizni tenis, tako bomo vsaj do nekega zapolnili vrzel. Tudi letos se bomo udeležili raznih pohodov in prireditev. Želeli bi, da se vsaj enkrat letno sestanemo mladi v okviru kombinata. Mladinske de-

legacije posameznih TOZD bi izmenjale izkušnje pri delu — nedelu, se posvetovali, prosili nasvete od drugih bolj izkušenih. Res, da še nimamo povsod organizirane mladinske organizacije, naj jim bi bilo tako srečanje za vzgled in vzpodbudo, da še sami organizirajo mladinsko organizacijo.

Lansko leto nas je obiskal Slovenski oktet, letos bi pa želeli, da bi obiskali kako prireditev v Ljubljani npr.: opero, gledališče in podobno.

Mladinski aktiv Imperial Krško ima v letošnjem letu lepe načrte, zadali so si veliko dela in želimo predsednici Rosviti Kuselj, da pridobi okoli sebe delovne mladince, da uresniči vse zadane naloge v letošnjem letu.

Novi predsednik ZSMS v Žitu je Milan Selan

mladincem, kar je zelo malo, saj vemo, da si mladi ne morejo kupovati stanovanja s svojimi sredstvi, nujno pa je, da živijo v urejenih razmerah, da lahko vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Druga pomembna naloga, ki jo je začela reševati mladinska organizacija, je izobraževanje. Ugotovili smo, da je veliko mladih brez osemletke, s tem jim je zaprta pot za pridobitev kvalifikacije in je tudi nezadostna podlaga za samoupravljanje. Začeli smo razgovore o organiziranju seminarjev za posamezne razrede osemletke in to ne v šoli, pač pa v delovni

ORGANIZIRANOST MLADIH V ŽITU

V obdobju po kongresu ZSMS bi se morali mladi čimprej organizirati v osnovne organizacije ZSMJ. Pri nas smo imeli veliko pripravljanih sestankov za reorganizacijo aktivov ZSMS. Nekajkrat ni bilo nobenega delegata na pripravljani sestanek. Končno smo imeli ustanovno konferenco 7. maja 1975. Na dvorišču Šmartinske 154 so štiri osnovne organizacije ZSMS, ki so povezane v konferenco ZSMS. Vsaka osnovna organizacija je sestavila svoj program dela, ki smo ga na skupnem sestanku vseh

Udeležimo se II. poletnih športnih iger živilcev Slovenije, 7. junija!

Naši tekmovalci bodo uspešnejši, če jih bomo bodrili!

Rekreacija v času tedenskega oddiha in na letnem dopustu

Potrebe po tedenskem počitku so se bistveno spremenile z uvedbo proste sobote in z množično uporabo modernih prevoznih sredstev. Revolucionarno vlogo imata pri tem proizvodnja in uporabljanje osebnih avtomobilov. To namreč omogoča, da ljudje preživijo svoj tedenski prosti čas v naravi, daleč od mestnega hrupa, slabega zraka, skratka od vseh neugodnih posledic urbanizacije in industrializacije. Potreba po spremembi okolja za krajši čas seveda ne izvira le iz neugodja, ki ga ustvarja urbanizacija, ampak tudi iz človekove nestrnje potrebe.

Erik Fromm pravi o tem, da človek ne more živeti statično, ker ga njegova notranja nasprotja ženejo, da išče ravnotežje, novo harmonijo izgubljene živalske harmonije z naravo. Ko zadovolji živalske potrebe, ga ženejo človeške potrebe, ki se razvijajo vzporedno z razvojem kulture.

Delavci se seveda ob tedenskih počitkih ne rekreirajo le z aktivnostmi v naravi. Velik del jih ostane v kraju bivanja in se tu rekreirajo na igriščih. Tako kot je potrebno urediti ceste, promet, zeleno okolje in vodno naravno površino, da je delavcem dostopna in upo-

rabna za rekreiranje, je potrebno zgraditi tudi športne in pomožne objekte ter naprave v večjih mestih ali v njihovi neposredni bližini.

Na izletiščih v bližnji ali daljni okolici mest je ob sobotah in nedeljah vedno več posameznikov, družin, prijateljskih družb in delovnih kolektivov. Tu se ukvarjajo predvsem z aktivnostjo v naravi, s plavanjem ali smučanjem, z drugimi aktivnostmi, kot so npr. lov, ribolov. Zanimanje za omenjene aktivnosti je tako močno, da so vse prometne poti in prometna sredstva preobremenjena in zato tudi nevarna. Ljudje se tudi zelo

navdušujejo za krajše ali daljše izlete v hribe, gozdove ali turistična središča.

Sodobni način dela in življenja pušča človeku sledi utrujenosti, ki je ne more odstraniti v trenutku. Lahko jo le zmanjša, toda prav to kopiči in poglablja napetost, ki potem v daljšem časovnem razdobju izbruhne v razne deformacije, v oslabele, bolezni ali živčne izbruhe. Z namenom, da do takih posledic ne bi prišlo, dobe delavci dopust; ta se v vse večjem obsegu razvija v obliki turizma.

Dolžina letnega dopusta obravnava pri nas zakon o delovnih razmerjih in je odvisno od delovne dobe, delovnih pogojev, delovnih rezultatov in od socialnih pogojev. Jugoslavija je glede letnih dopustov podpisala pri mednarodni organizaciji dela več konvencij in sprejela več priporočil. Zadnja popravljena konvencija, ki govori o naj-

krajšem času plačanega letnega dopusta, zahteva 18 delovnih oziroma 21 vseh dni letnega dopusta. Skrb celotne družbene skupnosti je, da delavec ustrezno izrabi letni dopust, zato letni dopust ni pravica, s katero bi lahko delavec ali delovna organizacija svobodno razpolagala. Da letni dopust doseže svoj namen, mora trajati določeno minimalno število zaporednih dni, zato ga razen v primerih, ki so predvideni z zakonom, ni mogoče deliti.

Kdaj gre lahko delavec v teku leta na dopust, je pri nas odvisno od mnogih, predvsem proizvodnih pogojev. Nekatere delovne organizacije dajejo kolektivom kolektivni dopust. V tem primeru gredo delavci vsi hkrati na dopust in se dopust podredi izključno proizvodnim nalogam. Navadno je to takrat, ko se zadovolje pogodbe naročnikov ali pa ko se konča določena faza dela v proizvodnji.

Načelo kolektivnih dopustov je v bistvu nehumano in nedemokratično, ker se pri tem ne upošteva, kdaj lahko dobe dopust drugi člani družine. Tako ni mogoče ustreči posameznim željam. Nekateri si žele na morje, drugi v hribe, tretji spet na smu-

čanje, kar pa je odvisno od letnega časa. Kolektivnih dopustov je pri nas malo, razen v šolstvu, kjer so daljše počitnice poleti in krajše pozimi. Največ delovnih organizacij ima dopust urejen tako, da si čas dopusta izbere delavec sam v sporazumu z nadrejenimi v podjetju. Planiranje dopustov je zahtevna naloga. V največ primerih opravi kadrovska socialna služba, oziroma služba za rekreacijo, kjer jo imajo. V vsakem primeru je treba plan dopustov v delovni organizaciji izdelati že takoj v začetku leta, da gredo lahko tisti, ki žele dopust preživeti na smučiščih, na dopust v januarju, februarju ali marcu, ko so snežne razmere pri nas najbolj ugodne.

V svetu in pri nas je vedno več ljudi, ki svoj tedenski prosti čas in letni dopust preživijo zunaj stalnega bivališča, v gozdu, na planinah, snegu, na plažah, v turističnih središčih. Turistična središča se vse bolj spreminjajo v središča aktivnega počitka, središča s športnimi objekti in tereni, ki omogočajo, da človek roke, noge, srce in pljuča, da se sprosti vseh tistih pretresov, ki ga prizadevajo v družinskem življenju, v delovnem okolju ali širši družbi.

V zapuščenem obratu TOZD Šumi je gorelo

V nekdanjem skladišču gotovih izdelkov v Gradišču je 9. maja letos ob 11.45 prišlo do manjšega požara.

S preselitvijo tovarne Šumi iz Gradišča v nove prostore na Šmartinski so prenesli tudi požarnovarnostne naprave. Ukinjena je bila vratarska služba in vsi prazni prostori so bili brez nadzora. Ker prostorov ni nihče več uporabljal, je bil izklopljen tudi električni tok. Del tega prostora pa je začel Šumi ponovno uporabljati za skladiščenje kartonske embalaže. Vodstvo TOZD ni javilo, da bo del prostorov ponovno uporabljalo za začasno skladiščenje. Ker ni bilo električne razsvetljave, so se morali delavci poslužiti sveč.

Ni naš namen raziskovati vzroka požara, saj to dela posebna komisija TNZ Ljubljana, vendar nam mora biti ta požar opomin, da je treba naše imetje čuvati in skrbno varovati. Zavedati se moramo, da nam lahko že majhna neprevidnost povzroči nepopravljivo škodo ali celo katastrofo. Nepazljivost se kaj hitro maščuje.

Škoda v skladišču v Šumiju bi bila lahko večja

Izboljšajmo poslovanje

V delovni enoti Ljubljansko področje TOZD Mlini so razpravljali na zboru delovnih ljudi o programu ukrepov za izboljšanje poslovanja v tej enoti. Program je sprejel širši družbeno politični aktiv.

- Program zajema:
- izboljšanje organizacije dela,
 - povečanje produktivnosti dela in delovne discipline,
 - urejanje normativov,
 - znižanje stroškov proizvodnje (racionalno koriščenje surovin, repro materiala in čuvanje osnovnih sredstev),
 - ukrepi varstva pridelu,
 - higiena prostorov in osebna higiena,
 - bolniški izostanki,
 - administracija, pisarniško poslovanje,
 - nadurno delo.

Načrtov, ki smo si jih zadali s programom investicij za leto 1975 in srednjeročnim programom TOZD, s sklepi obeh kongresov ZK, ne bomo mogli izvesti, če ne bomo na nekaterih področjih ukrepali in sprejeli konkretnih zahtev.

1. Za izboljšanje organizacije dela bomo proučili medsebojno povezavo horizontalno in vertikalno, analizirali zasedbo delovnih

mest po kvaliteti in kvantiteti. Nosilci akcij so določeni.

2. Resolucije in analize, ugotavljajo, da je produktivnost še vedno na nizkem nivoju, zato moramo angažirati vse sile in dejavnike ravno za povečanje produktivnosti. To bomo dosegli z zaostreno disciplino in racionalnim izkoriščanjem delovnega časa.

3. Normativi morajo biti izdelani za vsa dela, kjer je to možno. Odrediti jih moramo po enakih kriterijih in omogočiti vsem zaposlenim enaka izhodišča.

4. Stroški poslovanja so se v zadnjem času močno povečali. V pakirnicah in polnilnicah ni dovolj pozornosti pri težah, zato imamo dnevno reklamacije. Vsak dan je tudi več razsipa in pometnine pri polnjenju vreč.

Tako beležimo za leto 1974 od skupno izdelanih količin samo 91,77 % za tržišče, ostalo je zlom, pometnina, neuporabno in osušek. Izplen belih mok

se mora povečati najmanj za 6 %.

5. Več hujših nesreč pri delu je v celoti posledica nespoštovanja predpisov varstva pri delu in zane-marjanje prevodnosti.

6. Delavci v živilski stroki morajo še posebej paziti na osebno higieno, red in čistočo v obratu. Zaposleni v naši dejavnosti morajo vsaj enkrat letno na zdravniški pregled, na kontrolo kliconošev, vsakih 6 mesecev.

7. V letu 1974 so bolniški izostanki zelo porasli, zato bomo zaostriili kontrolo in preverjali dvomljive staleže.

8. Administrativno in pisarniško poslovanje mora biti ažurno in točno.

9. Nadurno delo se opravlja samo, če narava in obseg dela to nujno zahtevata, nihče ne sme ostati na podaljšanem delu, če nima za to ustreznega naloga nadrejenega.

Poslovanje v delovni enoti Ljubljansko področje bomo izboljšali le, če bomo dosledno izvrševali zadane naloge, za katere so zadolženi posamezni delavci.

OTROCI IN MI

Moj otrok jemlje denar

Prosim za nasvet glede problema, ki ga imam z 12-letnim sinom. Sem razvezana, in sicer od 1968 l. S sinom živiva sama. Zelo sem navezana nanj in zato mu nudim praktično vse.

Ze od otrokovega 7 leta dalje opažam, da ne zna štediti, nasprotno, zelo zapravljiv je.

V prvem razredu je tovarišici v varstvu vzel iz denarnice 50 dinarjev (na straži sta bila dva fanta). Ze pred tem je meni večkrat vzel manjše vsote denarja. Najprej sem se pogovorila z njim sama, po dogodku v varstvu pa sem se pogovorila z njegovim očetom, ki ga je močno pretepel. Sedaj pravi, da si ne upa vzeti denarja tujim ljudem, ker se boji, da bi bil še enkrat tako tepen. Se vedno pa, če le more, vzame meni. Nikoli ga ne natepem, vedno mu poskusim razložiti, da mora biti pošten itd. Mesečno mu dajem določeno vsoto za žepnino in kljub temu, da mu obljubim, da mu bom dala prihodnji mesec toliko več, kolikor bo prištedil, ga ne pripravim, da bi prištedil vsaj malo. Če dobi večjo vsoto v dar, moram takoj posredovati in ga prositi, da mi da hranilno knjižico in denar, da ga vložim. Tudi sam je že nesel denar na knjižico, pa vseeno ni zainteresiran, da bi varčeval. Z mojo pomočjo, si je prihranil in kupil smuči (zelo rad smuča), pa ga niti to ni navdušilo.

Upam, da sem problem dovolj osvetlila, in da mi boste lahko nanj ustrezno svetovali.

Za odgovor se zahvaljujem!

Zaskrbljena mati

PSIHOLOG POJASNUJE

Žepnina je prav gotovo eden od pomembnih elementov vzgoje vsakega otroka. Z njo naj bi pri otroku dosegli primeren odnos do denarja, že zgodaj naj bi se navadil z njim pametno ravnati, kar pomeni predvsem načrtovanje raznih nakupov, s tem v zvezi pa hranjenje in odpovedovanje trenutnemu ugodju na račun večjega v prihodnosti. Seveda pa dajanje žepnine ni brez vsake nevarnosti. V principu naj bi otrok z žepnino razpolagal čim bolj samostojno, kar pomeni, da je treba včasih dopustiti tudi to, da otrok denar zapravi naenkrat in to za kakšno ničvredno stvar. Vendar pa mora ob tem dobiti izkušnjo, da si zaradi svoje »napake« do naslednjega rednega »plačilnega dne« ne bo mogel privoščiti ničesar več, pa če si še tako želi in še tako vztrajno prosi. Šele take izkušnje mu bodo praktično pokazale, v čem je smisel načrtovanja in zakaj je vredno denar hraniti. Med starši in otrokom naj bi bil jasen dogovor, katere so tiste stvari, ki si jih otrok lahko privošči le z žepnino (sladkarije, kino itd.). Če je višina žepnine pravilno določena, potem dodatne »finančne injekcije« niso potrebne, izjem naj bi bilo pa resnično čim manj. Otroku bi sicer dobil občutek, da lahko denar hitro zapravi, saj mu bodo starši prav gotovo dali še več denarja, če ga bo potreboval. Tak otrok se ne bo naučil gospodarno ravnati z denarjem in planirati svojih izdatkov. Zlasti je problematično, če starši dajejo otroku vse, kar si ta po- želi. V takem primeru je žepnina praktično brez vsakega pomena, saj kori-

sti, ki naj bi jih prinašala, ne more dati. Še zlasti pa tak otrok ni motiviran za hranjenje denarja. Na željo staršev mora hraniti denar zato, da si bo kupil nekaj, kar bi itak dobil, če bi si le dovolj želel oz. dovolj vztrajno prosil. Hranjenje mu torej ne pomeni nič drugega kot odpovedovanje kupu ugodnosti, ne da bi praktično od tega sploh kaj imel (tisto kolo bi pravzaprav dobil v vsakem primeru). Včasih starši pretiravajo tudi v obratni smeri. Otroku sicer dajejo žepnino, vendar mu pa ne dovolijo, da bi z njo resnično samostojno ravnal. Taka vrsta žepnine običajno roma v celoti v hranilnik. Če se hoče tak otrok postaviti pred prijatelji, če si hoče pridobiti njihovo naklonjenost, če jim hoče biti enak ipd., potem je le še majhen korak do tatvine.

Seveda pa so lahko vzroki za tatvine denarja v otroštvu tudi drugačni. Morda gre v vašem primeru za neustrezen odnos med sinom in vami. Otroku prav gotovo pogoša očeta, saj mu ga vi kljub najboljši volji le ne morete nadomestiti. Kako vas vaš sin doživlja? Kakšna so njegova pričakovanja do vas in ali so izpolnjena? Si morda na tihem želi, da bi bili več skupaj z njim? Vas morda doživlja kot preveč ljubečo (tudi velika ljubezen lahko utesnjuje!)? Kakšna so vaša pričakovanja do sina? Se morda pretirano bojite zanj in ga zaradi tega preveč omejujete ali pa prena- re »komandirate«? Problemi, ki jih nakazujejo ta vprašanja, prav lahko povzročijo v otroku napetost, negotovost ali pa nezadovoljnost in prisvajanje denarja ima v takem

primeru pomen protesta oz. maščevanja.

Več o problemih v zvezi z denarjem in otroki boste lahko našli v knjižici *Otrok in denar*, ki jo je napisal Zoran Jelenc in je izšla leta 1968 v Knjižnici za starše. Morda boste v njej našli bolj natančen odgovor na svoje vprašanje.

B. J.

PEDAGOG PREDLAGA

Psiholog Vas je opozoril na najmanj tri možne vzroke, zakaj otrok jemlje denar. Pa jih je lahko še več.

Prva možnost

Če se s sinkom nista dogovorila, kako bo žepnino porabil, lahko to še vedno storite.

Višino žepnine je težko predlagati, za to bi morale biti znane še druge okoliščine. Dajte mu jo, na primer, pet do deset dinarjev tedensko, morda v soboto. Ko se bo naučil ravnati z manjšo vsoto v krajšem času, mu lahko daste več za daljši čas, morda za dva tedna. Pazite, da žepnine ne boste razvrednotili s tem, da bi mupoleg žepnine izpolnili še celo vrsto želja, na kar Vas tudi psiholog opozarja.

Druga možnost

Če ste od sina zahtevali, da mora vso ali pa pretežni del žepnine štediti oziroma nalagati na hranilno knjižico, da si bo nekaj kupil, kar bi mu tako ali tako kot skrbna mati kupili, poskusite spremeniti taktiko. Predlagam, da kombinirate prvo možnost (manjšo žepnino za krajši čas) s preprostim kupovanjem tistega, kar potrebuje, na primer, čevlje, obleko, šolske potrebščine itd. Vzgojna vrednost te taktike je v tem, da boste vi razveselili sina. Pazite, da ne boste pretiravali v drugo skrajnost.

Tretja možnost

Gre lahko za vrsto zapletenih vzrokov. Kljub najlepšim življenjskim načrtom, da si boste ustvarili srečno in popolno družino, je Vam življenje nekaj teh načrtov izvrglo. Nič za to, saj niste edini. Ob tem realnem dejstvu, da sinko nima očeta, Vam psiholog postavlja celo vrsto zelo pomembnih vprašanj. Nanje si boste morali odgovoriti v glavnem sami. Pedagoška stran nekaterih psihologovih razmišljanj pa je takale:

Sin nima očeta in Vi mu ga ne morete nadomestiti. Da pa se otroku razumljivo in čustveno dojemljivo pojasniti, da sta se z očetom pač sporazumela, da ne bosta živela skupaj. Odgovarjati na otrokova vprašanja »zakaj«, je že bolj kočljivo. Ker vzroka

za ločitev niste navedli, Vam ne morem svetovati konkretnjšega odgovora. Lahko pa bi bil, na primer, da je šel očca k drugi mamici ali kaj podobnega. Glejte, tu je mogoče rešiti še eno življenjsko vprašanje, ki je lahko zelo pomembno za vse matere, ki so ostale same z otroki. Gotovo se ne ravnate po tistem pregovoru, ki pravi, da gre osel le enkrat na led. Naš veliki pesnik, Oton Župančič je namreč menil, da je prav to največje oslovstvo, kajti modrec prvič pade, drugi pa pleše po njem. Z anekdotico sem hotel reči, da bi trpke življenjske izkušnje ne smele vzeti toliko poguma Vam in Vam podobnim ženam, da si ne bi iskale in našle boljše sreče. V takem primeru bi

mo, se mu smejimo, gremo z njim na izlet, sprehod, v kino, gledališče itd.

Zadnje psihologovo vprašanje o Vašem morebitnem prevelikem strahu za sina, o prevelikem omejevanju, »komandiranju« skriva spet najmanj dve možnosti.

Če se bojite, da bi Vam bivši mož kdaj očital, da sina niste dobro vzgojili, Vas to že lahko vodi, ne da bi se zavedali, v pretirano omejevanje. In kaj je prav za prav pretirano omejevanje? Na otroku ne smemo »viseti« neprestano. Modro je treba razdeliti otrokov dan poleg šole še na čas, ko bo z Vami, sam in koliko se naj igra z vrstniki.

Če matere, ki so čustveno bogatejše kot očetje, ne morejo porazdeliti svo-

Vzgoja brez discipline je mlin brez vode

sinku kaj lahko omenili, da si boste poiskali drugega očca, dobrega in skrbnega, ki ga potrebuje ta oba. Itd. Hudo narobe pa je doraščajočemu sinu prikrivati novega partnerja, ali pa govoriti nespodobno o pravem očetu.

Zelo pomembno je vprašanje, koliko se posvečate fantu. Še bolj kot to pa je pomembno, kako se posvečate. Poleg tega, da ga učite, kako naj to ali ono stvar opravi, je za otrokovo čustveno življenje potrebno tudi to, da se z njim igramo, ga poslušamo,

jega čustvenega bogastva, ga je v celoti deležen pač tisti, ki jim je ostal. Tako nekako tudi sami ocenjujete sebe. Preobilna čustva, prevelika skrbnost duši ali pa razvaja. Predlagam, da nudite Vašemu fantu toliko tega, kot je potrebno za njegov zdrav razvoj in ne toliko, kot je potrebno Vam za Vašo popolno čustveno zadovoljitev.

Oba s psihologom bova vesela, če se boste še kaj oglasili.

Lepo pozdravljeni!

K. N.

PRISRČNA HVALA!

Uprava TOZD Maloprodaja tudi letos ni pozabila svojih nekdanjih uslužbencev in nam je priredila v prenovljenih prostorih prijetno srečanje ob dnevu žena.

Po pozdravnem nagovoru je tov. Hafner, direktor TOZD čestital za praznik in podal kratko poročilo o delu TOZD.

Postreženi smo bili z okusnim narezkom in dobro kapljico, ki nas je ogrela. Bili smo prijetno razpoloženi. Potem je sledilo še presenečenje, kajti vsi smo z velikim zadovoljstvom prejeli darilo.

Ob slovesu smo se s hvaležnostjo v srcih do kolektiva poslovili z željo, da bi še naprej uspešno deloval pod vestnim vodstvom in nam v prihodnjem letu zopet omogočil srečanje, ki smo ga na jesen našega življenja potrebni.

Organizatorju TOZD Maloprodaja in celotnemu kolektivu, ki se trudi in se spominja nekdanjih sodelavcev, sedaj upokojencev, smo zelo hvaležni ter se iskreno zahvaljujemo za to prijetno srečanje.

Upokojenci TOZD Trgovine

Zdravje — naše bogastvo

Z zdravstvenim varstvom se ukvarjajo različni ljudje, različni po stopnji in smeri izobrazbe, po namenu svojega udejstvovanja na tem področju — zdravniki od začetnika do najvišjih naslovov, zavarovanci, ki neposredno plačujejo iz svojega žepa od svojih bruto osebnih dohodkov delež za varstvo svojega zdravja, ekonomisti, ki se ukvarjajo z zdravstveno ekonomiko, politiki, novinarji, psihologi in drugi.

Običajno slišimo komentarje, ki prikazujejo problem vsak s svoje plati, pač situaciji in problemom primerno. Zdravstveno osebje govori o slabih osebnih dohodkih, o pomanjkanju kadrov, o neustreznih prostorih in neprimerni opremljenosti, o nerazumevanju širše družbe za pomen zdravstvenega varstva, o prilagajanju zdravstvenega varstva različnim družbenim spremembam, ne da bi upoštevali strokovno mnenja in potrebe (trenutno je zelo aktualna tema združevanje bolnišnice in izvenhospitalske službe) in drugo.

Zavarovanci se pritožujejo nad dolгими vrstami v čakalnicah, dolгими čakalnimi dobami pri specialistih in za sprejem na zdravljenje v bolnišnico oziroma na diagnostično obdelavo, nad neažurnostjo obveščanja o rezultatih. Politiki najdejo marsikatero pikro na račun zdrav-

stvenega varstva, predvsem glede notranje strukture, ekonomisti imajo spet svoj pristop.

Kdo ima prav? Deloma vsi, v celoti nihče.

Od kod denar za naše zdravje in kako se ta sredstva trošijo?

66,9 odstotkov prispevamo delavci, 8,4 odstotkov kmetijstvo, 5,7 odstotkov pride iz sredstev občine. 19 odstotkov prispevajo direktno organizacije združenega dela in zavarovanci s participacijami.

Vidimo, da največ prispevamo neposredni ustvarjalci sami in jasno je, da le z večjo produktivnostjo lahko povečamo kos kolača, ki nam pripada od celotnega narodnega dohodka.

In kako ta denar potrošimo?

20 odstotkov gre za hrano — administracijo (le 2,5 odstotka gre za toliko kritizirano administrativno službo!), od pre-

ostalnih 80 odstotkov porabijo bolnišnice 51,6 odstotkov sredstev, izvenhospitalsna služba (zdravstveni domovi, dispanzerji, zobozdravstvo in reševalna služba) 30,2 odstotka, 16 odstotkov gre za zdravila, 0,7 odstotkov za ortopedska sredstva, 1,5 odstotka pa za različne preventivne akcije (gripa, koze). Na prvi pogled vidimo, da je problem porabe rešljiv le z ustrežnejšo distribucijo.

Verjetno je najproblematičnejša postavka hospitalna služba. Težiti moramo k temu, da bi bil diagnostični postopek čim krajši, vplivati na zavest ljudi, zaposlenih v hospitalni službi, da zaradi nemedicinskih posegov ne zadržujejo pacientov v bolnišnicah, kadrovsko in strokovno pa moramo krepiti izvenbolnišnično zdravstveno službo, tako da bo sposobna čim prej sprejeti pacienta v nadaljnje zdravljenje po hospitalizaciji.

Druga problematična postavka je poraba zdravil. Tukaj si krivdo zavarovanci in zdravniki kar razdelimo na pol. Zdravniki zato, ker smo popustili pod pritiskom pacientov, da delimo zdravila kot ostali potrošni material, ker smo dovolili takšno oceno zdravnika, da le-ta ni dober, če ne predpiše mnogo zdravil in čim dražjih, zavarovanci pa zato, ker doma po predalih kopičijo zdravila, od zdravnikov pa zahtevajo vedno nova. Od vsega tega ima koristi le farmacevtska industrija, škodo pa mi sami.

Kakšna je vloga zavarovanca v tej verigi?

Najpomembnejša. Ustvarja sredstva, ki so potrebna za varovanje zdravja in je tudi njihov potrošnik. S povečano proizvodnjo bo večji dohodek in ob večjem dohodku bo večji delež za zdravstvo. Vplivamo pa lahko tudi na porabo. Poleg kritičnosti pri porabi zdravil je potrebna tudi poštenost pri zatekanju v stalež zaradi vzrokov, ki z boleznijo nimajo nobene zveze (konflikti na delovnem mestu, različna dela doma, nezavzeto zdravljenje z namenom, da bi podaljšali stalež), ne kličite na dom zdravnika za vsako malenkost in drugo.

Verjetno bi lahko vsak zavarovanec navedel kakšno možnost, kako bi zmanjšali nesmotrno porabo sredstev na tem področju. Ne smemo pozabiti tistih skrajnežev, ki odlasajo z obiskom pri zdravniku toliko časa, da je potem potrebno daljše, zahtevnejše in seveda dražje zdravljenje, razen tega lahko nastanejo nepoprav-

ljive posledice. Veliko vlogo lahko odigrajo zavarovanci v samoupravnih organih, kjer bi se morali intenzivno zavzemati za drugačno distribucijo in porabo sredstev.

Pričakovanja, da je mogoče preko rubrik v časopisu zdraviti, so jalova. Lahko vam le svetujem, kako ravnati, da boste ostali zdravi ali da boste čim prej ozdraveli. Nobeno vprašanje ni neumno, nevredno odgovora, če iz-

haja iz resnične človekove stiske.

Dragi bralci, postanite aktivni sooblikovalci rubrike! Vaša vprašanja naj bodo jasno opredeljena, po možnosti v kronološkem zaporedju pojavljanja bolezenskih znakov. Spraševalci so lahko anonimni, čeprav to ne kaže posebnega zaupanja, v vsakem primeru pa bodo ime na ostala tajnost.

Na svidenje!

V Bistri je utrujenost po pohodu izginila

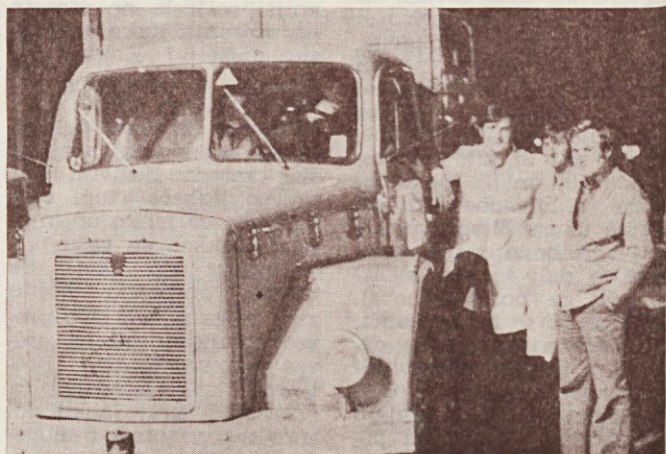
Obisk na zagrebškem velesejmu

Prvi pogled je nepozaben, zadnji utrujajoč. Da si ogledaš vse razstavljene predmete, je nemogoče. Razstavljalo je 1050 tujih in okoli 500 domačih proizvajalcev.

Veliko je bilo novih izdelkov, zlasti v lesno predelovalni industriji, gradbeništvu, prehrabeni industriji. Sklenila so se nova poznanstva, novi poslovni kontakti bodo prinesli komercialni uspeh, ki pa se bo pokazal šele kasneje.

Izdelki prehrabene industrije so bili prikazani v dokaj velikem obsegu. Precej sta prikazala novosti mesni industriji Emona iz Ljubljane in Gavrilović iz Petrinje, manj novih izdelkov je v proizvodnji testenin. Predstavniki konditorstva Kandit, Pionir in Kraš so predstavili nekaj novitet, veliko pozornosti so posvetili embalaži, ki lahko precej pripomore k uspehu na tržišču. Tudi nekaj novih nagradnih iger se je začelo.

Žito je predstavilo kruhe in nove nagrade za Bazooka Joe. Veliko zanimanje je bilo za Žitove kruhe, predvsem pri domačih potrošnikih, ki so ga zelo pohvalili.

Večina se je veselila, nekateri pa...

Delo za rože

Kulturna revolucija Kitajske je mimo. Ali zdaj pripravljajo drugo ekonomsko revolucijo? Po besedah premiera Ču En Laja naj bi bila Kitajska ob koncu stoletja med prvimi državami sveta po ekonomski moči.

Kakšen je začetek te ekonomske revolucije? V neki moderni tekstilni tovarni v pokrajini Hanan, ki ima 50 milijonov prebivalcev, dobijo delavci za preseženo delo kot nagrado rože. Na primer: skupina delavcev za strojem, katerih je v tej tovarni 2000, so »skrajšali« delovni mesec za osem dni in nagrada za to so rože na stroju. Takih primerov je na Kitajskem iz dneva v dan več. Teknujejo tudi pri varčevanju s surovinami, da delovne discipline ni omenjamo. Uvedli so komunistično prostovoljno delo. Ta akcija je pripeljala do tega, da sami delavci odklanjajo denar za nadurno delo. Zaslužek delavca mesečno je 57 juanov ali 550 dinarjev. Odkar je predsednik Mao razglasil geslo, da je treba proučevati teorijo in krepiti diktaturo proletariata, se je sama akcija razplamtela do take mere, da v omenjeni tovarni že dela v »komunističnem prostovoljnem delu« 40 do 50 odstotkov delavcev, ki prihajajo prostovoljno delat tudi ob nedeljah. Delavec lahko za svoje nadurno delo zahteva plačilo, toda kam jih pripelje taka »buržoazna« miselnost? V takem primeru dobi proces ločevanja izrazit pomen in gotovo je, da bo vedno manj tistih, ki bodo hoteli plačilo za nadurno delo. Pri tem imajo pred očmi dva poglavitna cilja. Predvsem gre za prizadevanje uradne politike, da bi zatrli potrošniško miselnost, drugi razlog in cilj pa je v želji obdržati visoko stopnjo akumulacije.

Pot kitajske politike je vsekakor pravilno usmerjena in če bodo nadaljevali v tej smeri, se bodo Ču En Lajevi besede gotovo uresničile.

(Po Delu)

ZA NAŠO VARNOST — ZA NAŠO VARNOST — ZA NAŠO VARNOST — ZA NAŠO VARNOST — ZA NAŠO

Seminarji iz varstva pri delu po TOZD

Vzgoja in izobraževanje o varstvu pri delu sodi med preventivne ukrepe in ima svoje temelje tudi v zakonskih določilih. Z izobraževanjem za varno delo pripomoremo, da delavci z lastnimi prizadevanji pridobijo zavest, ki jih sili in navaja k boljšemu in varnejšemu delu. Kako je poučevanje in vzgajanje pomembno za varno delo, kažejo podatki o nesrečah pri delu. Dokazano je, da se 70 odstotkov nesreč pripeti zaradi nepoučenosti o varnem delu, zaradi slabe strokovne usposobljenosti, nesmotnega in nezanesljivega dela, nediscipline, neupoštevanja varnostnih predpisov, zaradi pomanjkljivega nadzorstva, slabe organizacije dela, naglice, neuporabe zaščitnih sredstev in podobnega.

Da je vzgoja važna in potrebna, so se zavedale tudi temeljne organizacije združenega dela v Žitu, zato so bili organizirani tečaji po vseh enotah.

naprav pred nevarnostjo dotika, kdo popravlja električne inštalacije in kdo v nesreči z električnim tokom lahko pomaga pone srečencu.

5. zdravstveno varstvo in prva pomoč, higiena dela v živilski industriji.

Udeležba na seminarjih je bila številna, saj so manjkali le delavci, ki so bili v bolniškem staležu, na dopustu ali sicer upravičeno odsotni. Tiste, ki se seminarja niso udeležili iz neopravičljivih razlogov, bo vodstvo TOZD poklicalo na odgovornost zaradi hujše kršitve delovne discipline po 15. členu republiškega zakona o varstvu pri delu.

Predavanja so bila pestra in zanimiva. Delavci so pokazali razumevanje in izjavljali, da so res potrebni in koristni takšni seminarji. Razprave delavcev o njihovih problemih, o raznih ukrepih in

zavedati, da znanja ni nikoli preveč in da smo se po ustavi dolžni izobraževati za varnejše delo. TOZD so po 15. členu republiškega zakona o varstvu pri delu št. 32/74 dolžne opraviti občasne preizkuse znanja za vse zaposlene.

Preizkusi znanja po seminarjih so pokazali, da so bili delavci res zvesti poslušalci. Za večino tečajnikov testne pole s 30 vprašanji niso bile nikakršna težava. Nekoliko bolj so se morali truditi novi delavci iz bratskih republik zaradi nepoznavanja jezika.

Odgovori so točkovani, in sicer:

od 0 do 55 točk, nezadostno,

od 56 do 60 točk, zadostno,

od 61 do 65 točk, dobro,

od 66 do 70 točk, prav dobro,

od 71 do 76 točk, odlično,

Skupine, ki so že opravile tečaje iz varstva pri delu, so dosegle naslednje uspehe:

Za vse skupine, ki so ali še bodo opravljale preizkuse, bodo rezultati, testov poslani v TOZD in obrate za na oglasne deske. Vsi delavci pa bodo dobili potrdila o opravljenem tečaju o varstvu pri delu. Vsem, ki so uspešno opravili teste, iskreno čestitamo in jim želimo varno delo!

**DOPISUJTE
V GLASNIK**

TOZD Šumi I. skupina — test 18. aprila 1975

1. Petrović Svetlana	65 točk (db 3)
2. Milenković Dragica	70 točk (pd 4)
3. Novak Agneza	71 točk (odl 5)
4. Jamnik Frančiška	63 točk (db 3)
5. Čegljaj Katica	67 točk (pd 4)
6. Tkalec Marija	66 točk (pd 4)
7. Mučič Kristina	67 točk (pd 4)
8. Požun Daniela	72 točk (odl 5)
9. Škec Štefanija	62 točk (db 3)
10. Tašič Zlata	65 točk (db 3)
11. Mohorko Antonija	64 točk (db 3)
12. Pavlov Ruženka	64 točk (db 3)
13. Jarc Vera	61 točk (db 3)
14. Ahmetović Fatima	69 točk (pd 4)
15. Mikanović Nada	56 točk (zd 2)
16. Šprah Frančiška	62 točk (db 3)
17. Klavž Francka	61 točk (db 3)
18. Kotnik Marija	66 točk (pd 4)
19. Mrvar Ida	73 točk (odl 5)

II. skupina — test 25. aprila 1975

1. Setnikar Frančiška	72 točk (odl 5)
2. Marn Slavka	64 točk (db 3)
3. Končar Antonija	72 točk (odl 5)
4. Škrbec Ana	61 točk (db 3)
5. Vuzem Marija	61 točk (db 3)
6. Stražičar Ivanka	69 točk (pd 4)
7. Kraner Marija	71 točk (odl 5)
8. Karlica Jovanka	58 točk (zd 2)
9. Pucelj Vera	73 točk (odl 5)
10. Soldat Gavro	63 točk (db 3)
11. Jagarinac Nada	61 točk (db 3)
12. Petrič Marija	66 točk (pd 4)
13. Novak Rozina	66 točk (pd 4)
14. Lampret Mira	75 točk (odl 5)
15. Zumer Emilija	61 točk (db 3)
16. Spremič Svetlana	65 točk (db 3)
17. Benčina Antonija	74 točk (odl 5)
18. Behavac Ivica	47 točk (nez 1)
19. Blagus Slava	70 točk (pd 4)
20. Arhar Cvetka	71 točk (odl 5)
21. Zadravec Ružica	55 točk (zd 2)
22. Varošaneč Brigita	69 točk (pd 4)
23. Lovšin Tatjana	68 točk (pd 4)
24. Holjavac Marija	69 točk (pd 4)
25. Mitrov Ana	57 točk (zd 2)
26. Čemerih Jelenka	63 točk (db 3)
27. Turk Frančiška	63 točk (db 3)
28. Saje Olga	56 točk (zd 2)
29. Vujanović Novko	61 točk (db 3)
30. Nikutović Radmila	56 točk (zd 2)
31. Humar Marta	74 točk (odl 5)
32. Stošić Marija	74 točk (odl 5)
33. Švigelj Angela	64 točk (db 3)
34. Bošković Koviljka	59 točk (zd 2)
35. Mencingar Hermina	56 točk (zd 2)
36. Armič Ivanka	72 točk (odl 5)
37. Mikanović Ravema	55 točk (zd 2)
38. Bokar Darinka	68 točk (pd 4)

TOZD PEKARNE LJUBLJANA I. skupina test 18. 4. 1975

1. Bojič Stanko	50 točk (zd 2)
2. Savič Ljubica	66 točk (pd 4)
3. Hrvat Miroslav	54 točk (zd 2)
4. Zibert Marija	68 točk (pd 4)
5. Korenčič Ivanka	60 točk (zd 2)
6. Bunčič Marko	65 točk (db 3)
7. Vegelj Angela	68 točk (pd 4)
8. Dimitrovič Ivanka	69 točk (pd 4)
9. Kunej Edvard	71 točk (odl 5)
10. Kozičič Drago	62 točk (db 3)
11. Fejzulla Osman	63 točk (db 3)
12. Potočar Alojz	65 točk (db 3)
13. Šlat Nikola	59 točk (zd 2)
14. Jurčević Šime	59 točk (zd 2)
15. Čop Vlado	59 točk (zd 2)
16. Ritmanič Ciril	71 točk (odl 5)
18. Pandžić Fikret	63 točk (db 3)

II. skupina test 25. 4. 1975

1. Salihi Hajdin	65 točk (db 3)
2. Todorović Dojo	65 točk (db 3)
3. Rus Alojz	67 točk (pd 4)
4. Mazrek Ramiz	59 točk (zd 2)
5. Novak Martin	60 točk (zd 2)
6. Bizjak Marija	56 točk (zd 2)
8. Gartner Milovan	64 točk (db 3)
9. Kahrić Mustafa	68 točk (pd 4)
10. Rustemaj Mursel	62 točk (db 3)
11. Kilofanović Vojislav	57 točk (zd 2)
12. Mehić Safeta	53 točk (zd 2)
13. Lazarevič Živana	51 točk (zd 2)
14. Kajtna Magdalena	68 točk (pd 4)
15. Janković Čedomir	61 točk (db 3)

Ostale rezultate bomo objavili v prihodnji številki.

Znanje o varstvu pri delu je nujno potrebno

Na seminarjih so obravnavana naslednja področja iz varstva pri delu:

1. nova pravna ureditev varstva pri delu; pravice in dolžnosti OZD, pravice in dolžnosti delavcev, vodij dela, pravice in dolžnosti službe varstva pri delu in vsa druga pravna določila iz področja varstva pri delu.

2. tehnično varstvo s poudarkom na varnosti pri stroju, ureditvi prostorov in delovnih priprav in naprav, zaščite strojev in uporaba zaščitnih sredstev.

3. požarna varnost, opis gasilnih naprav v obratih, načini uporabe vseh teh sredstev. Rokovanje z aparati je bilo izvedeno po obratih.

4. nevarnosti zaradi električnega toka v obratih, način varovanja strojev in

izboljšavah delovnih pogojev so poživile tečaj. Naj navedemo primer: v TOZD Imperial Krško so bili delavci zbrani skoraj stoodstotno. Za zanimiva predavanja so slušateljice vse predavateljice nagradile s šopki cvetja. Ker je bil seminar pred praznikom dela, so po zaključku vsi skupaj zapeli. Bilo je prijetno doživetje, delavci so dokazali, da so vzoren kolektiv. Enako pristrčno so bila predavanja sprejeta v TOZD Šumi, TOZD Triglav in TOZD Gorenjka.

Na nekaterih seminarjih v ostalih TOZD so delavci prav tako z veseljem sledili temam predavanj, vendar so v nekaj primerih neresni posamezniki skali li vzdušje. Ti bi se morali

LITERARNI KOTIČEK — LITERARNI KOTIČEK — LITERARNI KOTIČEK — LITERARNI KOTIČEK — LITERARNI

KRVAVO PRIBORJEN
POLJUB

Človek dela najraje tisto, kar mu pade na pamet. Če se zagledaš v lepe noge, hodiš toliko časa za njimi, dokler jih ne dohitiš in hodiš z njimi v štric, če so zato. Če ene pobegnejo pridejo druge in tako naprej. Včasih grejo vštric, pa se ne dajo omajati in to je prav tisto kar te podžiga, da vprežeš vse svoje znanje in iskušnje, da bi premagal neznano trmo, ki ti kljubuje, kot breza v razigranem pišu severnika.

Se včeraj sem se zagnjal, kot oven v njen zapeljiv nasmeh, da bi si nabrusil roge in tako uspešno razdeljal njeno popolnost, naj slednjič ostane nekaj sladkega zame, ki opletam, kot šiba v vodi, kakor, da bi odganjala druge ribe in iskala kraljico med njimi.

Čudne reči se človek spomni, da pride od svojega cilja. Moj cilj ni bil zahteven, ali pa, to presodite sami. Želel sem poljubiti dekle, ki mi je bila silno všeč. Nerodnost je bila le v tem, da ji nisem bil jaz všeč. To ni bila stava, fantovska potegavščina ali zdolgočasen nemir, to je bila moja ideja, ki jo bo treba samo spretno izpeljati. Toda kako?

Potem so se začela vrte ti zarjavela kolesa mojega podstrešja. Poljubi se dekle med prijatelji in sorodniki v svečanih prilikah, za novega leta, ob rojstnem dnevu, če se podeljuje nagrada, priznanje... Toda novo leto je še daleč, moja svetnica pa je že praznovala pred kratkim rojstni dan. Treba bo ustvariti svečan trenutek, toda kaj, ko sem prej pomislil na zvezdo repatico, kot na kakšno potegavščino velikega kova.

Pa ti pride od nekod prijatelj, filmska zvezda, in

mi pravi, kako veličastno je bilo pred platnom, ko so igralkam poklanjali šopek rdečih nageljnev in jih poljubljali na še bolj rdeča usta.

»Dovolj, dovolj!« sem vzkliknil in tekel brž domov. Imam jo, seveda, idejo imam, nje še ne. Stekel sem torej domov po kamero, peljal dekle na izlet, jo posnel od nog do glave, in jo povabil na premiero. Prišla je v dolgem krilu, pred platnom sem ji izročil šopek in se nagnil po krajšem predgovoru proti njej. In glej, poljubila sva se, potem še drugič in tretjič, občinstvo je ploskalo, midva pa nisva slišala hrupa, kot tudi zdaj ne, ko imava vsak večer premiero.

Hvala ti, prijatelj, za idejo in za ženo.

NEPOZABNE SLIKE

Pred leti je bilo. Lahko pa bi bilo včeraj ali pojutrišnjem. Štiri postave so se izluščile iz megle. Gazile so v snegu malone do pasu. Prvi par se je držal za roke, drugi pa je nekoliko zaostal. Čez čas se je tudi prvi par zaustavil in se ozrl nazaj. Drugi par se je valjal v snegu. Slednji še nikoli ni videl toliko snega skupaj, bil je iz velikega mesta, kjer je umazan sneg delal samo nadlego na pločnikih. Prvemu paru se je zdelo smešno opazovanje prekopicanje dveh črnih gmot, manjkalo je samo še zavijanje mačk.

Prvi par je bil zaljubljen šele nekaj mesecev, drugi se je že valjal v zakonskem jarmu. Prvi par ni ril po snegu, zanimala so ga vijoličaste barve na obronkih Triglava, zato se je postavil na rob bohinjske kotline. Drugi par jih je zasopihano sledil in od nekod privlekel fotoapararat. Potem se je slišalo: »klik,

klik.« Para sta izmenjavala slikovnik. Na sliki so ostali nasmejani obrazi, v ozadju skalnate glave, obarvane zdaj rdečkasto rumeno, zdaj vijoličasto in celo modrikasto. Jezera ni bilo videti, zakrivala ga je megla, posamične krpe so se zajeedale proti malemu Triglavu. Krpe megle so se podile tudi po smučiščih, kot bi za konec tedna nalašč hotele izivati smučar-

je v rdečih, rumenih in modrih oblačilih, še najbolj podobnih tistim, ki jih uporabljajo vesoljci za svoje polete.

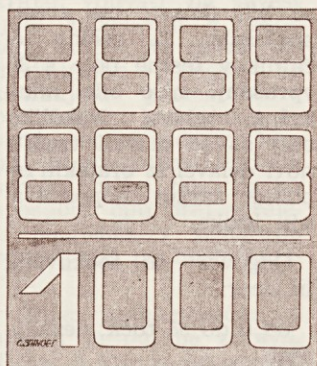
Para sta se odpravila v koč z majhnimi okni, kajti mrak je že jel brisati gazi. Višina nad tisoč metrov jim je vsilila tak tek, da so poleg domačih specialitet naročili še palačinke in še vina. Drugi par je zrl prek bohinjske kot-

line, ni se mogel nagledati triglavske lepote ob zahajajočem soncu, prvi pa je bil preveč zaposlen s samim seboj, igra senc na obrazih so bile njune gore in doline.

V gondoli so tiho peli. Drugemu paru je bilo tesno ob pogledu na prepad strmih globočin, prvi par je prevzel stisk rok.

Tomaž Iskra

ZA DOBRO VOLJO — ZA DOBRO VOLJO — ZA DOBRO VOLJO

Kako razvrstiti osem osmic, da navpični seštevek zneso tisoč?

Pa sva le našla, kar sva iskala!

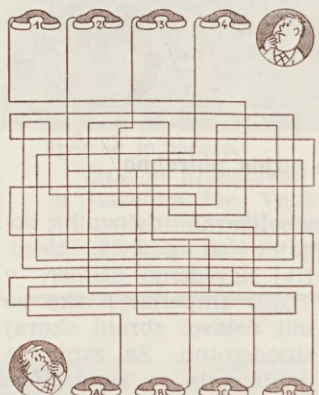
BREZ BESED

Kaj se bo podražilo?

Že spet glavo na servis

BREZ BESED

AFORIZMI

V mladosti je treba ljubiti, v zrelosti pisati knjige in v starosti naposled govoriti resnico.

Črnogledost mladih slo ni na premajhnem znanju, črnogledost starih pa na prevečih spoznanjih.

Vsak človek želi dolgo živeti, nihče pa se noče starati.

Utrgajte cvet, ker bo ovenel tako ali tako.

Tisti, ki ima jezik, ni moški, če z njim ne zna osvojiti ženske.

Nebo krasijo zvezde, moškega brki, ženske lasje.

ŠALJIVCI, KJE SO
VAŠI PRISPEVKI?

Moja žena ima rada dr. romane.

Moja pa dr. Romana.

Izdaja Živilski kombinat ŽITO — Odgovorni urednik Janez Slovinc — Uredništvo: Živilski kombinat Žito, Ljubljana, Šmartinska 154 — Tisk: Tiskarna Ljubljana

IZŽREBANC
NAGRADNE KRIŽANKE

Med tistimi, ki so poslali pravilno rešeno križanko, smo izžrebali naslednje:

Regina Gabriel, Ljubljana,
Miško Kranjec, Ljubljana
Vlasta Čeh, Ljubljana
Marjeta Merhar, Ljubljana
Poldka Saje, Ljubljana
Tatjana Finžgar-Pelan
Ljubljana
Joži Milič, Ljubljana
Pavla Glavan, Ljubljana
Darja Marinko, Ljubljana
Ivanka Bezjak, Ljubljana

Izžrebancem čestitamo! Vsem pa priporočamo, da križanko rešuje vsak sam, kajti opazili smo, da so reševalci iz ene enote na primer delali isto napako, zato sklepamo, da so izpolnjevali kvadratke kar skupaj. Škodalo.

Nagrade vas čakajo v informativni službi.

ZA DOBRO VOLJO — ZA DOBRO VOLJO — ZA DOBRO VOLJO